

MĀRUPES NOVADA

SPORTA UN AKTĪVĀS ATPŪTAS

ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA

2016.-2020. GADAM

1.DAĻA. ESOŠĀS SITUĀCIJAS ANALĪZE

MĀRUPE, 2016

MĀRUPES NOVADA SPORTA UN AKTĪVĀS ATPŪTAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2016. – 2020. GADAM

Mārupes novada sporta un aktīvās atpūtas attīstības stratēģija (turpmāk – Stratēģija) tiek izstrādāta ar mērķi:

- Nodrošināt kvalitatīvu sporta un aktīvās atpūtas pakalpojumu attīstību Mārupes novadā.
- Uzlabot sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras un materiāli tehniskās bāzes nodrošinājumu;
- Veicināt pieejamo cilvēkresursu, materiālo un finanšu resursu koordinētu un mērķtiecīgu izmantošanu kvalitatīvu sporta un aktīvās atpūtas pakalpojumu nodrošināšanai.

Stratēģiju izstrādāja SIA „NK Konsultāciju birojs” ekspertu grupa.

Vienlaicīgi koncepcijas izstrādes vajadzībām tika izveidota projekta Darba grupa šādā sastāvā:

- Darba grupas vadītāja: Ilze Krēmere – Mārupes novada Domes Attīstības nodaļas vadītāja;
- Darba grupas locekļi:
 - Jānis Rušenieks, Mārupes novada Domes deputāts;
 - Renārs Freibergs, Mārupes novada Domes deputāts;
 - Maija Bauda, Mārupes novada Domes deputāte;
 - Andrejs Kirilovs, Mārupes novada Domes deputāts;
 - Arvīds Mūrnieks, Mārupes novada Domes veselības veicināšanas koordinētājs;
 - Silvija Bartuševiča, Mārupes Sporta centra vadītāja;
 - Jānis Lagzdkalns, Mārupes novada Domes deputāts, Mārupes vidusskolas direktors;
 - Gatis Vācietis, Mārupes novada Domes deputāts, Sociālais darbinieks darbam ar ģimeni;
 - Jolanta Grosberga – Gernere, Mārupes novada Domes jaunatnes lietu speciāliste;
 - Solvita Upmane, Mārupes novada Domes Attīstības nodaļas projektu koordinētāja;
 - Pēteris Pikše, Mārupes novada Domes deputāts, Attīstības komitejas vadītājs;
 - Edgars Jansons, Mārupes novada Domes deputāts;
 - Ilze Žunde, Mārupes novada Domes sabiedrisko attiecību speciāliste;
 - Elīna Brigmane, Mārupes novadtūrisma organizatore;
 - Ilmārs Jasinskis, Sabiedrības pārstāvis, veido rekreācijas zonu Mārupē;
 - Jānis Bethers, Sabiedrības pārstāvis, sporta bridža pārstāvis;
 - Jānis Ozoliņš, Sabiedrības pārstāvis, sporta entuziasts;
 - Silvestrs Savickis, Sabiedrības pārstāvis, „LEAD Korporatīvā komunikācija” partneris;
 - Ints Pīrāgs, Sabiedrības pārstāvis, biedrības „Mārupes novada basketbola līga” valdes loceklis.

Stratēģijas 1.daļa prezentēta apstiprināšanai Mārupes novada Domes Darba grupā 2015.gada 4.novembrī.

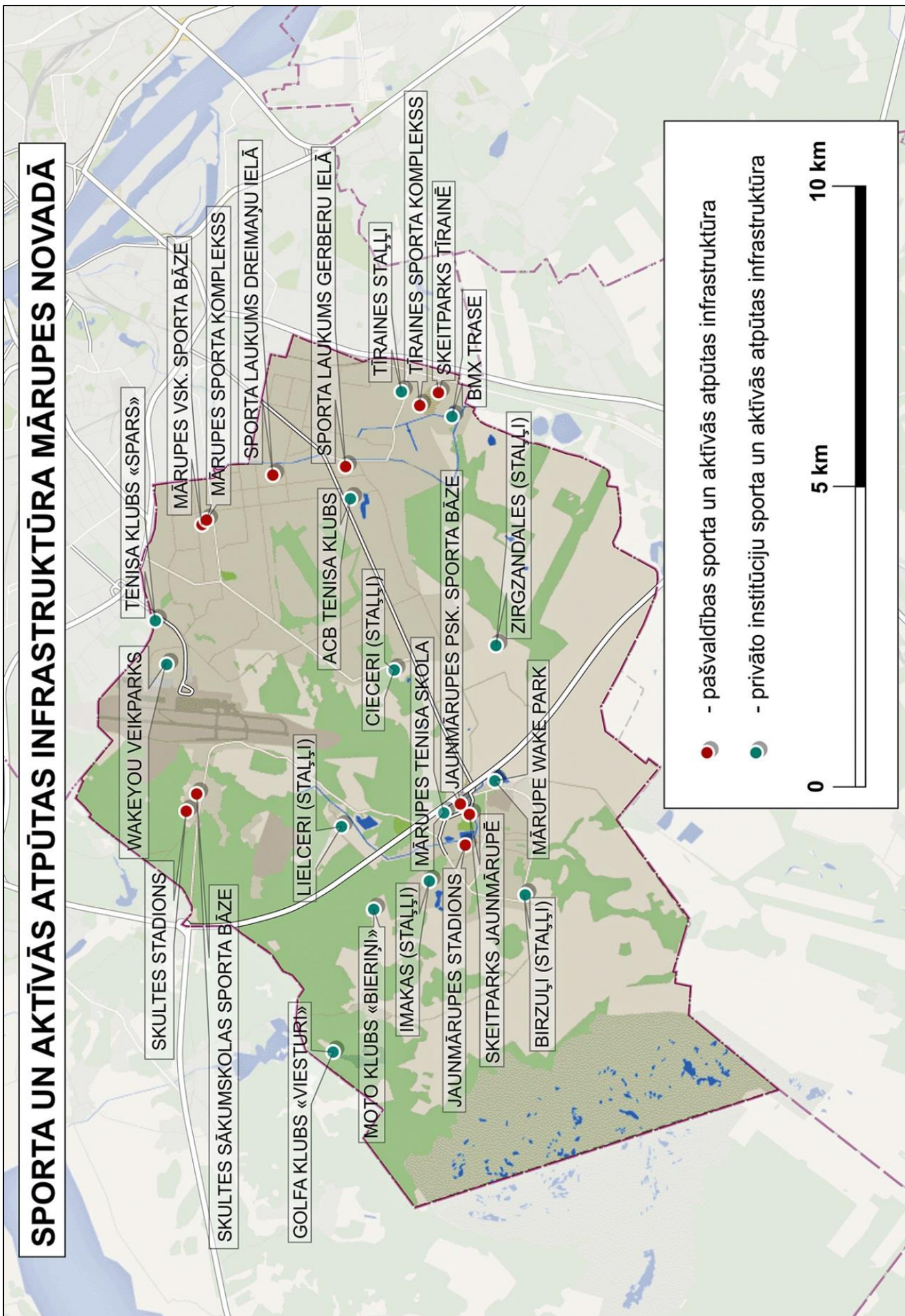
Stratēģijas izstrādes pasūtītājs: Mārupes novada Dome.

Stratēģijas I.sējuma izstrādes periods: 2015.gada augusts – 2016.gada janvāris.

Saturs

Saturs.....	3
Sporta infrastruktūra Mārupes novadā – pārskata karte.....	4
Saīsinājumi un apzīmējumi.....	5
1. Ievads.....	6
1.1. Metodoloģija	6
1.2. Plānošanas konteksts	7
1.3. Globālās tendences sportā	8
2. Sporta jomas pārvaldība un finansēšana Mārupes novadā	12
2.1. Pārvaldība	12
2.2. Finansējums.....	16
3. Demogrāfiskās situācijas raksturojums	22
3.1. Iedzīvotāju demogrāfiskās situācijas analīze.....	22
3.2. Demogrāfiskās situācijas nākotnes perspektīva.....	25
3.3. Demogrāfiskā situācija Mārupes novada apkaimju griezumā.....	27
4. Sporta norišu izvērtējums.....	30
4.1. Sporta jomas personāls	30
4.2. Sporta komandas.....	33
4.3. Sporta nodarbības un treniņi.....	33
4.4. Pašvaldības sporta infrastruktūra.....	35
4.5. Sabiedriskā un privātā iniciatīva sporta jomā.....	46
4.6. Sporta jomas notikumi un komunikācija	49
4.7. Sporta jomas infrastruktūra kaimiņu pašvaldībās.....	51
5. SVID analīze	55
5.1. Stiprās puses.....	55
5.2. Vājās puses	55
5.3. Iespējas.....	56
5.4. Draudi	56
6. Pielikumi	58
1.pielikums “Mārupes novada sporta un aktīvās atpūtas attīstība. Skolēnu viedoklis”	58
2.pielikums. “Mārupes novada sporta un aktīvās atpūtas attīstība. Sporta profesionāļu viedoklis”	60

Saīsinājumi, apzīmējumi un termini¹

Augstu sasniegumu sports	jauniešu (sākot no 15 gadu vecuma, dažu sporta veidu gadījumā – sākot no 12 gadu vecuma), junioru/kadetu un pieaugušo/valsts izlases komandu kandidātu un dalībnieku gatavošanās, lai pārstāvētu valsti un piedalītos starptautiskajās sporta sacensībās ar mērķi sasniegt augstus rezultātus, un viss, kas saistīts ar mācību – treniņu darba un sacensību organizatorisko, metodisko, finansiālo, zinātnisko, medicīnisko, tehnisko u.c. nodrošinājumu atbilstoši augstu sasniegumu sporta kritērijiem.
Bērns	Persona, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu, izņemot tās personas, kurām saskaņā ar likumu pilngadība iestājas agrāk, tas ir, personas, kuras izsludinātas par pilngadīgām vai stājušās laulībā pirms 18 gadu vecuma. ²
Bērnu un jauniešu sports	Sports izglītības iestādēs, t.sk. bērnudārzos, skolās un augstskolās, sports kā mācību priekšmets, sporta sacensības klašu, skolu, pašvaldību un augstskolu starpā, kā arī mācību – treniņu darbs ar bērniem un jauniešiem vecumā līdz 25 gadiem sporta izglītības iestādēs un sporta klubos, līdz viņi sasniedz Latvijas jauniešu/junioru izlases komandu kandidātu līmeni gan individuālajos, gan komandu sporta veidos.
BMX	Velokross tam īpaši paredzētā trasē.
CSP	Centrālā statistikas pārvalde.
Jaunietis	Persona vecumā no 13 līdz 25 gadiem. ³
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.
Sports	Visu veidu fiziskās aktivitātes, kuras caur nejaušu vai organizētu piedalīšanos vērstas uz fiziskās un garīgās labsajūtas izteikšanu vai uzlabošanu, sociālo attiecību veidošanu vai rezultātu sasniegšanu jebkura līmeņa sporta sacensībās.
Sporta kustība (brīvprātīgā sporta kustība)	Uz brīvprātības principa balstīta visu sociālo grupu iedzīvotāju piedalīšanās fiziskajās aktivitātēs un sporta nodarbībās, ko īsteno sporta organizācijas, kuras koordinē darbu attiecīgajā sporta veidā (attiecīgajos sporta veidos) vai darbības jomā valstī, kā arī sekmē sporta sociālās funkcijas realizāciju, sociālo integrāciju un sociālās inovācijas ar sporta nozari saistītajās jomās, tai skaitā atbalstot sportistu tiesisko, sociālo, izglītības, karjeras un citu saistīto jautājumu risināšanu.
SVID	Stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze.
Tautas sports (sports visiem)	Fiziskas aktivitātes un sacensības bez vecuma ierobežojuma ar mērķi nostiprināt un uzlabot veselību, sekmēt fizisko un garīgo attīstību, aktīvu brīvā laika pavadīšanu, sociālo saskarsmi.
VFS	Vispārējā fiziskā sagatavotība.

¹ Terminu skaidrojumā izmantota "Sporta politikas pamatnostādņu 2014.-2020.gadam" informatīvā daļa.

² Bērnu tiesību aizsardzības likums, 3.panta pirmā daļa.

³ Jaunatnes likums, 1.pants.

1. Ievads

1.1. Metodoloģija

Stratēģija izstrādāta, balstoties uz Mārupes novada Domes izvirzītajiem mērķiem novada attīstībai, kas definēti novada plānošanas dokumentos un kādi nosprausti šīs Stratēģijas izstrādei.

Atbilstoši izstrādātajai metodoloģijai, Stratēģijas esošās situācijas analīzes izstrādes vajadzībām tika piemērota virkne pētniecisko darbību:

 Nav svarīgi būt labākam par citiem, bet ir svarīgi būt labākam, nekā jūs bijāt vakar.

Autors – nezināms

1. **Datu ievākšana un analīze.** No oficiālajiem statistikas avotiem (Centrālā statistikas pārvalde), kā arī Mārupes novada Domes un Mārupes Sporta centra tika ievākti un apkopoti statistiskie dati.

2. Mārupes novada vispārīgglītojošo skolu **7.klašu audzēkņu aptauja** (1.pielikums). Ar nolūku apzināt novada jauniešu viedokli par sporta jomas norisēm novadā, tika aptaujāti 68 Mārupes vidusskolas, 24 Mārupes pamatskolas un 25 Jaunmārupes pamatskolas audzēkņi, kopā – 117 cilvēki. Aptaujas anketā bija ietverti 10 jautājumi, kuru mērķis bija izzināt audzēkņu sportisko aktivitāti, izvēlētos sporta veidus, treniņu norises vietas, to, kas patika un nepatika treniņos, vēlmes turpmākajai sporta jomas attīstībai novadā.

3. **Sporta profesionāļu aptauja** (2.pielikums). Ar mērķi apzināt Mārupes novadā strādājošo sporta profesionāļu viedokli par sporta norisēm un vēlamo attīstību novadā, anketas tika izplatītas visās Mārupes novada skolās un Mārupes Sporta centrā, iegūstot septiņas aizpildītas anketas.

4. **Kohortas analīze** demogrāfisko prognožu izvirzīšanai. Lai sniegtu nākotnes prognozes par Mārupes novada iedzīvotāju skaitu, tika iegūta šāda informācija par laika posmu no 2004. līdz 2015. gadam:

- iedzīvotāju skaits Mārupes novadā dalījumā pa dzimumiem un piecu gadu vecuma grupām (bāzes informācija, no kuras atvasināta pārējā informācija – 2011.gada Tautas skaitīšanas dati);
- dzimušo skaits novadā;
- mirstības koeficients dalījumā pa vecuma grupām un dzimumiem (izmantoti kopējie Latvijas rādītāji);
- dzimstības koeficients dalījumā pa sieviešu vecuma grupām (izmantoti kopējie Latvijas rādītāji);
- migrācijas saldo dati novadā.

Tika izstrādātas prognozes mirstības un dzimstības koeficientiem līdz 2030. gadam un izstrādāts matemātiskais modelis, kas palīdzēja ar piecu gadu soli aprēķināt Mārupes novada iedzīvotāju prognozēto skaitu dalījumā pa vecuma grupām un dzimumiem līdz 2030. gadam.

5. Pašvaldības **budžeta un sporta budžeta izdevumu analīze**, tai skaitā izstrādājot novada budžeta izdevumu un sporta izdevumu prognozi laika posmam līdz 2020.gadam.

6. Mārupes novada iedalījuma apkaimēs izstrāde, nosakot novadā esošos un plānotos pakalpojumu centrus un sadalot novadu teritorijās, kuras šie pakalpojumu centri potenciāli varētu apkalpot.

7. Mārupes un tās apkārtnē esošo sporta infrastruktūras objektu atlase un telpiskā analīze.

8. Novada sporta jomas **stipro un vājo pušu, iespēju un draudu (SVID) analīze**. Pamatojoties uz esošās situācijas izpēti rezultātiem izstrādāta detalizēta analīze, novērtējot stiprās un vājās puses, kā arī pastāvošās iespējas un sagaidāmos draudus pašvaldības sporta jomas kontekstā, identificējot, kuri faktori, rīcības un norises (stiprās puses un iespējas) var palīdzēt attīstīt sporta jomu un kuri faktori, rīcības un norises (vājās puses un draudi) ir šķēršļi, kas jāpārvar, jāmazina to iedarbība vai ar kuriem jārēķinās.

Būtiskākie secinājumi un sākotnējie priekšlikumi tika apkopti katrs nodaļas vai apakšnodaļas noslēgumā kā arī SVID analīzes nodaļā, kas turpmāk projekta gaitā tiks izmantoti par pamatu alternatīvu un stratēģiskās rīcības plāna izstrādē saskaņā ar projektā izvirzītajiem mērķiem.

1.2. Plānošanas konteksts

Mārupes novads ir Latvijas valsts galvaspilsētas un Baltijas valstu lielākās pilsētas – Rīgas – kaimiņos esoša pašvaldība, kuru pašlaik raksturo straujš urbanizācijas process, novadā attīstoties gan dzīvojamām, gan darījumu un ražošanas teritorijām. Mārupes novads pašlaik saskaras ar tādiem izaicinājumiem kā straujš iedzīvotāju un darbavietu skaita pieaugums un vajadzību nodrošināt tam nepieciešamo tehnisko un sociālo infrastruktūru. Novadu raksturo Latvijas apstākļiem liels bērnu un jauniešu skaita īpatsvars, kas novada pašvaldībai uzliek īpašu atbildību par jaunās paaudzes izglītošanu, tai skaitā sporta izglītības jomā.

Atbilstoši normatīvo aktu prasībām⁴ un objektīvām šī straujas attīstības novada nepieciešamībām ir izstrādāti šādi **attīstības plānošanas dokumenti**:

- Mārupes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.-2026.gadam (apstiprināta 2012. gadā);
- Mārupes novada attīstības programma 2013.-2019.gadam (apstiprināta 2012. gadā) kas ietver arī regulāri atjaunināmo rīcības un investīciju plānu (pašreiz spēkā esošais ir laika posmam no 2015. līdz 2017.gadam);
- Mārupes novada teritorijas plānojums 2014.-2026.gadam (apstiprināts 2013. gadā);
- Mārupes novada tūrisma stratēģija (apstiprināta 2015.gada decembrī).

Novadā tiek izstrādāti arī citi **nozaru plānošanas dokumenti**, tai skaitā Mārupes novada pilsētvides mārketinga un komunikāciju stratēģija.

Atbilstoši Mārupes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā nospraustajai **vīzijai**, Mārupes novada sauklis ir:

Mārupes novads – labvēlīgam lidojumam teicama starta vieta.

Atbilstoši novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas vīzijai Mārupes novads attīstīsies kā konkurētspējīgs spēcīgs novads tiešā valsts galvaspilsētas tuvumā, kurā sabalansēti tiek nodrošināta kvalitatīva dzīves vide iedzīvotājiem, radītas neierobežotas iespējas uzņēmējdarbības attīstībai, kur tiek cienītas novada tradīcijas un godāti sasniegumi, kur ar lielu pietāti tiek saglabātas un koptas dabas vērtības.

⁴ Teritoriālās attīstības plānošanas likums.

Novada plānošanas dokumentos īpašs uzsvars ir likts uz novada kā **ideālas dzīvesvietas** attīstību. Kvalitatīva sporta un aktīvās atpūtas sociālā un tehniskā infrastruktūra ir neatņemama šādas ideālas dzīvesvietas sastāvdaļa.

Novada attīstības programmas ietvaros kā pats pirmais rīcības virziens ir definēts RV1.1. "Kvalitatīva izglītība un sporta iespējas", nosakot ka nozīmīgākā novada prioritāte ir bērni, jaunieši un izglītības joma. Rīcības plāna ietvaros līdz 2019.gadam plānots novadā (Mārupes vidusskolas teritorijā) izveidot mūsdienīgu stadionu, nodrošināt, ka katrā no novada ciemiem ir kvalitatīvi un aprīkoti sporta laukumi, kuri ziemā ir transformējami par slidotavām un ka pie izglītības iestādēm tiks attīstītas sporta bāzes, plānots izbūvēt arī baseinu.

Nacionālā līmenī sporta jomas attīstību regulē vairāki plānošanas dokumenti, tai skaitā "Sporta politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam" (apstiprinātas ar MK 2013.gada 18.decembra rīkojumu Nr. 666), kuru ietvaros tiek izdalītas četras sporta politikas mērķgrupas: 1) bērni un jaunieši; 2) sports visiem (tai skaitā veterānu sports, studentu sports); 3) augstu sasniegumu sports; 4) sportisti ar invaliditāti un sports cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Par nozīmīgākajām problēmām valsts līmenī šī dokumenta ietvaros tiek atzītas:

- Nepietiekama Latvijas iedzīvotāju fiziskā aktivitāte un izpratne par tās nozīmi;
- Nepietiekama sporta stundu kvalitāte izglītības iestādēs;
- Nepietiekama bērnu un jauniešu ar veselības problēmām iesaiste sporta stundās;
- Regulāru fizisko aktivitāšu pārtraukšana līdz ar skolas pabeigšanu, tai skaitā augstskolu studentiem;
- Valsts atbalsta trūkums profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēm;
- Nenodrošinātas iespējas cilvēkiem ar invaliditāti nodarboties ar sportu;
- Nepietiekama veselības aprūpe un medicīniskā uzraudzība sportistiem un bērniem ar paaugstinātu fizisko slodzi;
- Sportošanai nepieciešamās vides un infrastruktūras trūkums;
- Nepietiekams sporta nozares finansējums.

1.3. Globālās tendences sportā un aktīvā atpūtas jomās

Sports

Pasaulē jau ilgstoši norisinās konkurence starp divām valsts un sabiedrības pieejām sportam:

- **Klasiskā pieeja sportam** (amatieru sports), kas paredz, ka sports primāri veicina veselību un labsajūtu, sociālo saskarsmi un sabiedrības integrāciju. Šīs pieejas ietvaros tiek veicināts t.s. tautas sports – pēc iespējas daudzu iedzīvotāju līdzdalība sporta aktivitātēs. Atbilstoši šādai pieejai kvalificēšanos sporta sacensībām un panākumus nosaka katra sportista individuālās spējas, jebkura cilvēka iekļaušanās sportiskajās aktivitātēs tiek gaidīta un atbalstīta neatkarīgi no viņa sasniegtajiem rezultātiem. Sporta aktivitātes un infrastruktūra tiek finansēta no sabiedriskajiem līdzekļiem valstu un pašvaldību budžeta ietvaros. Lai gan šāda pieeja var veicināt plašu sabiedrības iesaisti sporta aktivitātēs, tai pārsvarā pietrūkst komerciālajam sportam raksturīgais "spožums", pievilcība, izcilāko sportistu – "zvaigžņu" – kults un materiālā motivācija;
- **Sporta komercializācija** (profesionālais sports, nereti tiek lietots termins – amerikanizācija), kas paredz, ka sports primāri kalpo peļņas gūšanai un izklaidei. Šo

pieeju raksturo lielo uzņēmumu un korporāciju ietekme un pat kontrole pār sporta norisēm, fokusēšanās uz izcilākajiem sportistiem un komandām, sporta vizuālo tēlu un spilgtiem notikumiem. Atbilstoši šai pieejai sports netiek finansēts no publiskajiem finanšu līdzekļiem, tomēr šādā gadījumā sporta aktivitātēs tiek iesaistīta tikai neliela daļa sabiedrības, lielākajai daļai atvēlot vērotāja un sporta pasākumu apmaksātāja lomu.

Vairumā valstu abas pieejas eksistē līdzās, vairāk vai mazāk veiksmīgi papildinot viena otru. Tomēr **komerciālais sports gūst aizvien lielāku ietekmi** arī uz tiem sporta notikumiem un procesiem, kuri sākotnēji attīstījušies kā tautas sporta notikumi, piemēram pasaules un reģionālajām olimpiādēm (līdz 1971.gadam olimpiskie sportisti pat nedrīkstēja saņemt algu vai sponsoru finansējumu,⁵ bet pašlaik olimpiādes komercializācijai ir maz ierobežojumu), atsevišķu sporta veidu pasaules čempionātiem. Pat nacionāla līmeņa komandu turnīros, kur formāli sacenšas, piemēram, pilsētas vai reģioni, dominē “nopirkti” spēlētāji no citurienes.

Eiropas Savienības politikā ir vērojami centieni atgriezties pie klasiskajam sportam raksturīgas dimensijas sportā. Nereti šos centienus apzīmē ar terminu “europeizācija”, uzsverot kopējās Eiropas vērtības – atvērtību (t.sk. visiem atvērtus turnīrus), solidaritāti un visu Eiropu vienojošas sporta veidu līgas.⁶

Kopumā sporta dzīvi raksturo šādas tendences:⁷

- Eiropas Savienībā aizvien lielāka daļa sabiedrības iesaistās sporta aktivitātēs;
- Augstākas attīstības valstīs sporta aktivitātēs ir iesaistīta lielāka sabiedrības daļa nekā mazāk attīstītās valstīs;
- Aptauju rezultāti liecina, ka Eiropas Savienības iedzīvotāji ar sportu aizvien biežāk nodarbojas ārpus sporta būvēm (dabā, darba vietās): ja 2004. gadā sporta centros, klubos un fitnesa centros ar sportu nodarbojās 42% no tiem cilvēkiem, kas vispār nodarbojās ar sportu, tad 2010. gadā šīs iestādes izmantoja vairs tikai 30% sportotāju;
- Sporta klubi un komandas Eiropas Savienībā, kā arī nacionālās sporta federācijas aizvien lielākā mērā ir pakļautas komercializācijas procesam.

Ir vērojamas arī šādas sociālas tendences:⁸

- **Informācijas telpas atvērtība.** Mūsdienās savstarpēji bez šķēršļiem var sazināties un sadarboties gandrīz visi pasaules cilvēki un arī informācija par sporta jomas norisēm un metodēm kļūst aizvien vieglāk pieejama;
- Eiropā vājinās un pakāpeniski izzūd **brīvprātīgā sporta kustība.** Aptauju rezultāti liecina, ka dažādos pasaules reģionos cilvēku gatavība ziedot savu laiku brīvprātīgajam darbam atšķiras: visvairāk tam laiku gatavi ziedot cilvēki Austrumāzijā, bet vismazāk – Eiropā.⁹ Mūsdienu sabiedrību raksturo augsta aizņemtība, rūpīga laika un personisko finanšu plānošana savu un ģimenes locekļu ikdienas vajadzību apmierināšanai. Šis ir viens no galvenajiem iemesliem tam, kādēļ

⁵ John A. Davis. *The Olympic Games Effect*. 2012.

⁶ Alexandre Mestre, *The European Model of Sport*, 2015.

⁷ Prof. Dr. Jürgen Mittag. *Models of Sport Organisation in the EU: State Intervention and Interactions with Private Actors*. 2015.

⁸ Izmantotas tēzes no “Wayne Goldsmith. *Five World Wide Trends in Sport Which You Ignore at Your Peril*”.

⁹ *World Values Survey*

tautas – amatieru sporta komandu vietā aizvien lielāka ietekme sporta dzīvē ir uz komerciāliem pamatiem balstītām sporta komandām;

- Gan profesionālo sportistu aprindās, gan amatieru sportā tiek meklētas un atrastas gan legālas, gan nelegālas metodes sasniegt pēc iespējas augstus rezultātus sportā **pēc iespējas īsā laikā un ar minimālu piepūli**, šādi nonākot pretrunā ar principu, ka augsti sportiskie rezultāti tiek sasniegti ilgstoša, pacietīga un neatlaidīga darba rezultātā.

Aktīvā atpūta

Aizvien lielāka daļa pasaules iedzīvotāju ikdienā veic fiziski mazaktīvu darbu. Sēdošs dzīvesveids īpaši izplatīts ir pilsētās, ko pasliktina ietvju un veloceļu¹⁰ trūkums, nepietiekams parku skaits un platība, aktīvās atpūtas infrastruktūras trūkums.

Apzinoties šāda dzīves stila draudus veselībai un tā negatīvo ietekmi uz fizisko pievilcību un pašapziņu, aizvien lielāka daļa cilvēku pievēršas fiziskajām aktivitātēm. Papildus aizvien aktīvākai dalībai sporta nodarbībās urbanizētu teritoriju iedzīvotāji izvēlas arī aktīvo atpūtu – pastaigas dabā, braucienus ar velosipēdiem, skrituļslidošanu, peldēšanos un citus aktīvās atpūtas veidus. Kopumā vērojamas šādas tendences:

- Gan transporta problēmu risināšanai, gan veselīga dzīvesveida veicināšanai tiek attīstīti **veloceļi** un cita velotransportam nepieciešamā infrastruktūra. Ikdienas velobraucieni uz darba vai studiju vietām tiek uzskatīti ne tikai par pārvietošanos no viena punkta uz citu bet arī par ikdienai pietiekami lielu fizisko nodarbi veselības uzturēšanai. Ikdienas velobraucieniem piemērots ir 10 – 15 kilometru attālums, kuru vairums braucēju veic ap 25 – 35 minūtēs, šādi gūstot gan veselībai nepieciešamo kustību daudzumu, gan ietaupot finanšu līdzekļus, gan apsteidzot sastrēgumus stāvošās automašīnas. Mārupes novadam šajā ziņā ir izcilas priekšrocības: pateicoties nelielajam attālumam un līdzenajam reljefam ikdienas velobraucienus uz Rīgas centru varētu atļauties lielākā daļa novada iedzīvotāju. Tomēr šādi mārupiešu dzīvesveida izmaiņai ir nepieciešama ne tikai velo infrastruktūras attīstība, bet arī ērtu vietējo pakalpojumu centru attīstība, šādi novēršot, piemēram, smagu iepirkumu pārvadāšanu no Rīgas;
- Iedzīvotāji aizvien biežāk aktīvajai atpūtai izmanto **vietējos parkus un citu publisko āra infrastruktūru**. Attīstot jaunus parkus un pat lielas sabiedriskās būves ar labiekārtotu teritoriju ap tām, plānotājiem ir jārēķinās ar to, ka šeit cilvēki vēlēties nodarboties ar skriešanu un nūjošanu, skrituļot, spēlēt bumbas spēles. Piemēram, Latvijas Nacionālās bibliotēkas labiekārtoto āra teritoriju labprāt izmanto skrituļotāji, netīši bojājot labiekārtošanai izmantotos materiālus. Arī Mārupē, attīstot pakalpojumu centrus, ir jārēķinās ar nepieciešamību katra šāda centra tuvumā attīstīt publisko teritoriju aktīvajai atpūtai. Nereti atsevišķu parku atbalstam un attīstībai veidojas nevalstiskās organizācijas. Plānotāji uzsver, ka, lai gan ir ieteicams veidot lielus parkus, vēl svarīgāk ir veidot pēc iespējas daudzus parkus, lai šādas teritorijas būtu pēc iespējas tuvu iedzīvotājiem;
- Tiek pievērsta aizvien lielāka uzmanība drošu sabiedrisko **peldvietu** attīstībai. Vietās, kur agrāk peldvietas pat nebija iedomājamas, piemēram, upju krastos pilsētu centros mūsdienās aizvien biežāk tiek veidotas publiski pieejamas peldvietas ar smilšu pludmalēm, ūdenī norobežotu teritoriju un glābēju dienestu. Esošās ūdenstilpnēs tiek veidoti peldbaseini ar grīdu un norobežotiem celiņiem. Lai gan Mārupes novadā

¹⁰ *Lai gan Latvijā plaši tiek lietots termins "veloceliņš", šis vārds netieši noniecina veloceļu nozīmi, ir garāks un grūtāk izrunājams. Pēdējā laikā aizvien biežāk tiek lietots "veloceļš". Vārds ir iekļauts arī LZA Akadēmiskajā terminu datubāzē.*

nav lielu ūdenstilpju, novadā ir labas iespējas attīstīt vietējas nozīmes peldvietas karjeros. Novadā pašlaik ir liels skaits bērnu un bērnu skaitam ir tendence palielināties, tāpēc novada pašvaldībai ir jāpievērš liela uzmanība pat neoficiālu peldvietu labiekārtošanai un drošībai.

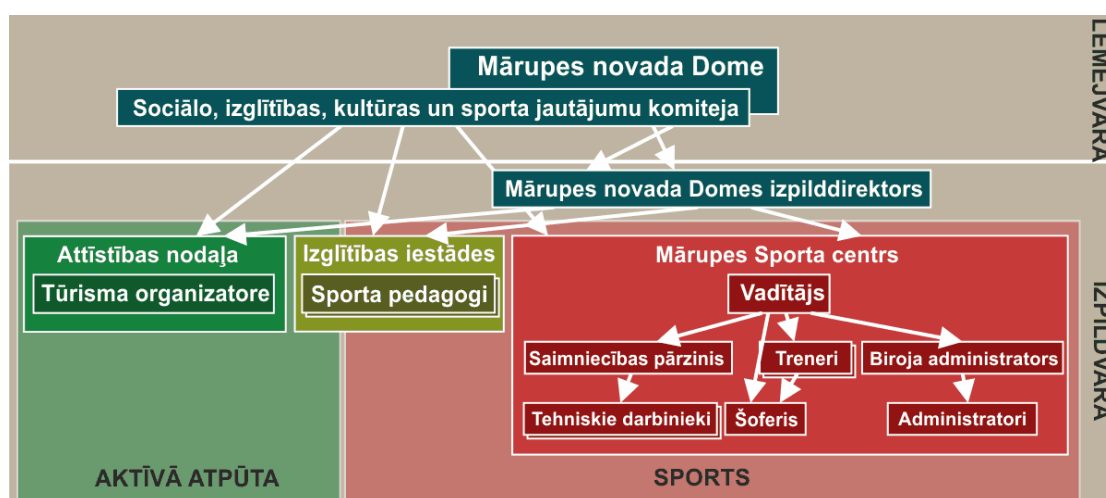

2.Sporta un aktīvās atpūtas jomu pārvaldība un finansēšana Mārupes novadā

2.1. Pārvaldība

Sporta un aktīvās atpūtas jomas pārvaldība Mārupes novadā tiek īstenota atbilstoši pašvaldības saistošajos noteikumos, tai skaitā Mārupes novada pašvaldības nolikumā¹¹ noteiktajai kārtībai (sk. 1.attēlu).

1.attēls. "Sporta un aktīvās atpūtas jomas pārvaldības struktūra Mārupes novadā"

Komitejas un komisijas

Mārupes novada Dome sastāv no 15 deputātiem, no kuru vidus tiek ievēlēts Domes priekšsēdētājs, viens priekšsēdētāja vietnieks un pastāvīgās komitejas. Katrs deputāts var strādāt vienā vai vairākās komitejās.

Novada Dome izveido šādas četras pastāvīgās komitejas:

- Finanšu komiteja (iekļauj visus 15 deputātus);
- Sociālo, izglītības, kultūras un sporta jautājumu komiteja (7 locekļi);
- Attīstības komiteja (7 locekļi);
- Vides un komunālo jautājumu komiteja (7 locekļi).

Domē ir izveidota arī Administratīvā komisija.

Katra no komitejām pieņem lēmumus kas ietekmē sporta un aktīvās atpūtas jomas attīstību novadā, taču īpaši nozīmīga ir **Sociālo, izglītības, kultūras un sporta jautājumu komiteja**, kura sagatavo izskatīšanai ar sporta un aktīvās atpūtas jomu saistītus jautājumus, tai skaitā sagatavojot sporta jomai nepieciešamo budžeta līdzekļu pieprasījumu, kurš tālāk tiek nodots izskatīšanai finanšu komitejā. Aktīvās atpūtas jomā vienots budžeta līdzekļu pieprasījums līdz šim netiek veidots.

¹¹ Mārupes novada Domes saistošie noteikumi Nr. 2/2015 "Mārupes novada pašvaldības nolikums".

Finanšu komiteja sagatavo atzinumu par novada budžeta projektu, t.sk. sporta jomas budžetu un citiem lēmumiem, kas saistīti ar novada pašvaldības rīcībā esošo finanšu resursu izlietošanu.

Komiteju sēdes notiek ne retāk kā reizi mēnesī, trešdienās.

Struktūrvienības

Mārupes Sporta centrs

Galvenā Mārupes novada Domes struktūrvienība, kura ir atbildīga par sporta jomu pašvaldībā, ir **Mārupes Sporta centrs** – 2007. gadā izveidota struktūrvienība ar savu budžetu un iestādes nolikumā paredzētajām pilnvarām savu funkciju veikšanai. Mārupes Sporta centru vada tā vadītāja, kuras pakļautībā ir treneri un šoferis, biroja administrators kā arī saimniecības pārzinis un tehniskie darbinieki.

Mārupes Sporta centra uzdevumi ir:

- Realizēt funkcijas sporta dzīves organizācijas un attīstības jomā, īstenot valsts un pašvaldības sporta politiku;
- Piedalīties sporta darba plānošanā, analizē un attīstības prognozēšanā savā administratīvajā teritorijā, kā arī piedalīties sporta attīstības koncepciju un mērķprogrammu izstrādē;
- Risināt sporta jautājumus, sadarbojas ar Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijas Sporta pārvaldi, citām valsts un pašvaldību iestādēm, uzņēmumiem, sabiedriskajām organizācijām, sporta klubiem un atsevišķām personām;
- Veicināt sabiedrību uz aktīvu, veselīgu un pilnvērtīgu brīvā laika pavadīšanu;
- Radīt optimālus apstākļus bērnu un jauniešu aktīvai brīvā laika un atpūtas organizēšanai;
- Pieaicināt kvalificētus sporta speciālistus, sporta pedagogus un citus kvalificētus speciālistus;
- Sekmēt un koordinēt sporta aktivitāšu organizēšanu Mārupes novadā;
- Pārraudzīt likumu un normatīvo aktu ievērošanu Mārupes novada sporta sabiedriskajās organizācijās un klubos un veicināt to sistemātisku pilnveidošanos;
- Plānot, vadīt, atbalstīt un popularizēt sporta sacensības, turnīrus un citus sporta pasākumus;
- Izstrādāt Mārupes novada sporta pasākumu gada kalendāro plānu;
- Sastādīt un sniegt atskaites;
- Atbalstīt sportistu, treneru, tiesnešu un sporta veterānu stimulēšanu, kā arī pārraudzīt viņu tiesību un interešu aizsardzību.

Mārupes Sporta centra pārziņā ir daļa no pašvaldības sporta infrastruktūras, tai skaitā:

- Mārupes novada izglītības iestāžu sporta bāzes;
- Mārupes sporta komplekss;
- Tīraines sporta komplekss;
- Stadions Jaunmārupē;
- Stadions Skultē;
- Novadā esošie skeitparki, āra trenāžieri un āra sporta laukumi (izņemot skolu sporta laukumus).

Mārupes Sporta centrs pašlaik veic arī vairāku sporta infrastruktūras objektu (piemēram, skeitparku) sīko remontu un uzturēšanu, tomēr lielāku sporta objektu remontus veic novada Labiekārtošanas dienests vai nolīgti privātie uzņēmumi.

Mārupes Sporta centra pārziņā ir arī autotransports sportistu pārvadāšanai. Iestādes finansējums tiek izmantots gan sporta inventāra, gan formu iegādei, sportistu atbalstam, dalības maksai sporta sacensībās u.c.

Mārupes Sporta centra darbības nodrošināšanai Mārupes novada Dome ik gadus piešķir finansējumu kopējā novada budžeta ietvaros.

Treneru padome

Mārupes Sporta centra darbību kopš 2008.gada plāno **Treneru padome**, kurā iekļauti visi Mārupes Sporta centra treneri un vadītājs. Atbilstoši savam nolikumam šī institūcija veic šādas darbības:

- Izstrādā novada sporta attīstības programmu un seko tās realizācijas gaitai, to aktualizējot ik pēc diviem gadiem;
- Sagatavo novada sporta jomai nepieciešamo finanšu līdzekļu tāmi (ik gadu līdz oktobrim);
- Pēc iespējas vairāk piesaista sportam jaunatni;
- Izvērtē treneru treniņu programmas, mācību procesa dokumentāciju, gada un mēnešu plānus, audzēkņu mācību gada apkopojumus;
- Analizē audzēkņu sasniegumus un disciplīnu;
- Izstrādā un apstiprina gada labāko sportistu novērtēšanas nolikumus un tam atbilstoši nosaka gada labākos sportistus;
- Sastāda sacensību kalendāru;
- Apspriež atsevišķu treneru pedagoģisko un metodisko darbu, treneru kvalifikācijas celšanas gaitu, aktuālās profesionālās problēmas;
- Izvērtē direktīvo dokumentu (rīkojumu) izpildes gaitu;
- Izvērtē treneru sastādītos sacensību kalendārus izbraukumu sacensībām;
- Izvērtē sportistu, sporta klubu, sporta federāciju u.c. organizāciju iesniegumus par finansiāliem atbalstiem un sniedz Domei par tiem atzinumus;
- Organizē treniņnometnes un sacensības;
- Pirms katra mācību gada sākuma apstiprina treniņu grafiku Mārupes Sporta centrā un katra trenera mācību treniņu darba plānu.

Attīstības nodaļa

Aktīvās atpūtas jomu novadā līdztekus Sporta centram plāno arī Attīstības nodaļa, kurā strādā tūrisma organizatore. 2015.gadā ir izstrādāta un apstiprināta novada tūrisma stratēģija.

Attīstības nodaļa īsteno arī sporta jomas investīciju projektus. Tā kā investīciju, jo īpaši **būvniecības projektu ieviešana** ir komplicēta, citās pašvaldībās nereti veido īpašu administratīvu vienību šādu projektu īstenošanai. Piemēram, Jūrmalā līdzīgu funkciju veic Attīstības pārvaldes struktūrvienība – Būvniecības projektu vadības nodaļa –, kura sadarbībā ar dažādu nozaru (kultūra, sports, izglītība, tūrisms u.c.) struktūrvienībām īsteno investīciju plānā iekļautos būvniecības projektus.

Vispārējās izglītības iestādes

Nozīmīga loma sporta un aktīvās atpūtas jomā ir arī novada **izglītības iestādēm**, kuras, atbilstoši normatīvo aktu prasībām¹² sniedz arī sporta izglītību. Mārupes novada pašvaldības pārziņā ir šādas vispārējās izglītības iestādes:

- Mārupes vidusskola;
- Mārupes pamatskola;
- Jaunmārupes pamatskola;
- Mārupes novada Skultes sākumskola;
- Bērnudārzs "Lienīte";
- Bērnudārzs "Zeltrīti".

Katrā no šīm iestādēm strādā sporta pedagogi.

Novadā strauji pieaug bērnu un jauniešu skaits un šī iemesla dēļ tiek paplašinātas esošās izglītības iestādes:

- 2015./2016. mācību gadu Mārupes pamatskola uzsāka ar jaunuzceltu piebūvi, kas ļauj palielināt skolas audzēkņu skaitu;
- PII "Lienīte" līdz ar 2015./2016. mācību gada sākumu ir paplašināta un tagad iestādē var uzņemt par 90 bērniem vairāk;
- Notiek apjomīga skolas paplašināšana Jaunmārupē, skola līdz ar 2015./2016.gadu no sākumskolas kļuvusi par pamatskolu;
- Pašlaik tiek būvēta jauna pirmsskolas izglītības iestāde Vētrās, Rožu ielā 35.

Mārupes vidusskolas un Mārupes pamatskolas audzēkņiem sporta nodarbībām ir pieejami Mārupes Sporta centra pārziņā esošie sporta kompleksi – Mārupes sporta komplekss un Tīraines sporta komplekss. Skolēni, ieejot šajos sporta kompleksos, piekriņ Mārupes Sporta centra kārtības noteikumiem.

Mārupes Sporta centrs sadarbojas arī ar novadā esošām privātajām izglītības iestādēm:

- Bērnu attīstības centrs "Pīlīte";
- "Brīvā Māras skola";
- "Kripatiņas";
- "Namiņš";
- "Pipariņš";
- "Zelta rasa".

Secinājumi

Viena no četrām pastāvīgajām Mārupes novada domes komitejām ir Sociālo, izglītības, kultūras un sporta jautājumu komiteja, kura risina arī ar sporta attīstību saistītos jautājumus.

Sporta jomas pārvaldība novadā ir centralizēta un to īsteno speciāli šim nolūkam izveidota institūcija – Mārupes Sporta centrs ar savu personālu, telpām un budžetu.

Mārupes Sporta centrs nodrošina vienotu pašvaldības sporta infrastruktūras, t.sk. pārrauga pie skolām esošās sporta infrastruktūras izmantošanu un sporta pasākumu plānošanu.

Sporta norišu ikdienas plānošanu novadā veic sporta profesionāļu kolektīvs – Treneru padome, kas

¹² *Ministru kabineta noteikumi Nr.468, "Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem", 6.19.pants.*

darbojas Mārupes Sporta centra paspārnē.
Nav pietiekami stingri nodalīta Mārupes Sporta centra un citu pašvaldības struktūrvienību atbildība sporta infrastruktūras uzturēšanā, jaunu projektu attīstībā un šo projektu ieviešanā.
Būtiska loma sporta norisēs un izglītībā ir arī novada izglītības iestādēm, kuras savas kompetences ietvaros novada bērniem un jauniešiem sniedz sporta izglītību.
Sakarā ar bērnu skaita pieaugumu izglītības iestāžu tīkls novadā attīstās un nākotnē prognozējama jaunu izglītības iestāžu izveide novadā.
Par Sporta jomas investīciju projektu ieviešanu atbildīga ir Attīstības nodaļa. Nepieciešams izvērtēt, vai sporta jomas investīciju projektus īsteno sporta struktūrvienība jeb būvniecības projektus novadā īsteno īpaša struktūrvienība.
Aktīvās atpūtas jomu novadā plāno Attīstības nodaļā strādājošā tūrisma organizatore.

2.2. Finansējums

Šī darba ietvaros ir analizēts pašvaldības piešķirtais un izlietotais finansējums Mārupes pašvaldības sporta jomai, neietverot privāto finansējumu.

Pašvaldības atbildība sporta jomas finansēšanā

Atbilstoši normatīvo aktu prasībām¹³ pašvaldībām ir uzdevums veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu. Lai izpildītu šo pašvaldības autonomo funkciju, tam tiek paredzēts finansējums pašvaldības budžetā.

Mārupes pašvaldība budžetu veido saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, tajā skaitā likumu "Par pašvaldībām", likumu "Par pašvaldību budžetiem", Likumu par budžetu un finanšu vadību, Ministru kabineta noteikumiem par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši funkcionālajām kategorijām un Ministru kabineta noteikumiem par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām.

Sporta jomas budžeta plānošana

Budžeta sagatavošanas process notiek atbilstoši pašvaldībā izstrādātajai kārtībai. Mārupes pašvaldības budžets sportam un atpūtai tiek plānots funkcionālajā kategorijā 08.100 "Atpūtas un sporta pasākumi".

Sporta jomas budžeta priekšlikumu līdz katra gada oktobrim sagatavo **Mārupes Sporta centrs**, iesniedzot to **Sociālo, izglītības, kultūras un sporta jautājumu komitejai**, kas tālāk to virza **Finanšu komitejai**. Visus lēmumus par budžeta apstiprināšanu pieņem pašvaldības augstākais lēmējorgāns – **Dome**.

Atbilstoši Mārupes novada Domes saistošajiem noteikumiem Nr. 12. "Par atbalsta sniegšanu juridiskām un fiziskām personām sporta un veselīga dzīvesveida veicināšanai Mārupes novadā", **juridiskas un fiziskas personas var saņemt pašvaldības atbalstu**, tai skaitā finansiālu atbalstu ar mērķi veicināt Mārupes novada iedzīvotāju iesaistīšanos sportiskajās aktivitātēs, attīstīt un izkopt to fiziskās un garīgās spējas, kā arī veicināt veselīgu dzīvesveidu Mārupes novadā. Šo atbalstu var saņemt individuāli sportisti, sporta komandas, fizisko personu neregistrētas apvienības, kuras nodarbojas ar fiziskām aktivitātēm, juridiskas un fiziskas personas, kuri nodrošina sporta aktivitātes novada iedzīvotājiem, rīko šeit

¹³ Likums "Par pašvaldībām", 15.pants (pašvaldību autonomās funkcijas).

pasākumus. Katrs no saņēmējiem atbalstu var saņemt reizi gadā. Saistošie noteikumi nosaka kritērijus atbalsta saņemšanai. Noteikumos nav norādīta budžeta kategorija, no kuras tiek izmaksāts pašvaldības finansiālais atbalsts.

Papildus tam novada pašvaldība budžetā var iekļaut arī **finansiālu atbalstu sabiedriski nozīmīgiem pasākumiem**, tai skaitā sporta jomas pasākumiem, izmantojot šo finansējumu atbilstoši Mārupes novada Domes saistošajiem noteikumiem Nr.4/2015 "Par kārtību, kādā pašvaldība atbalsta sabiedriski nozīmīgus pasākumus Mārupes novadā".

Savukārt sporta jomai nepieciešamo **investīciju** (piemēram, būvniecībai un citiem liela mēroga ieguldījumiem) budžets tiek plānots novada Rīcības un investīciju plāna ietvaros, kurš tiek apstiprināts turpmākajiem trīs gadiem (pašlaik spēkā ir plāns 2015. – 2017.gadam). Sporta jomas investīcijas organizē un pārrauga Attīstības nodaļa, kamēr, piemēram, izglītības jomas infrastruktūras projektus ievieš novada izglītības dienests un izglītības iestādes.

Pašvaldības sporta budžeta izlietojuma kontrole un izvērtējums

Budžeta izlietojuma kontrole Mārupes pašvaldībā tiek veikta atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Mārupes novada Dome nodrošina finanšu revīzijas veikšanu, kontrolējot pašvaldības finanšu līdzekļu izlietošanu, tai skaitā pašvaldības iestāžu finansiālo darbību. Šo darbu veic pieaicinātas auditorfirmas vai zvērināti revidenti.

Finanšu ieguldījumu vidēja un ilgtermiņa efektivitātes izvērtējumu pašvaldībā jāveic plānošanas dokumentu uzraudzības sistēmas ietvaros. Novada attīstības programma paredz vispārīgu novada attīstības tendenču izvērtējumu, kas tiek veikts ik gadu kopš 2013.gada, taču vērtējamie rezultātie rādītāji neietver skaitliski novērtējamus rādītājus sporta jomas attīstībai, piemēram, pašvaldības atbalstītajās sporta nodarbībās iesaistīto audzēkņu skaita proporciju pret novada izglītības iestāžu audzēkņu skaitu.

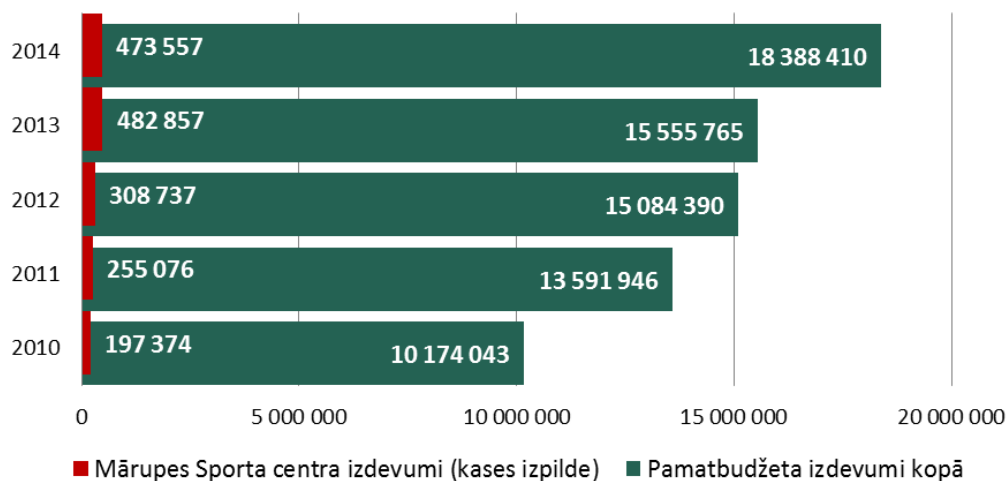
Pašvaldības finanšu ieguldījumi sporta jomā

Sporta jomas izdevumu īpatsvars budžetā

Laika posmā no 2010. līdz 2014.gadam Mārupes novada pamatbudžeta izdevumi vienam gadam ir krasi pieauguši par 81% no 10,17 miljoniem eiro līdz 18,39 miljoniem eiro.

Ikgadējie izdevumi sporta jomai (neskaitot investīcijas sporta būvēs) šajā laikā ir pieauguši par 140% no 0,2 līdz 0,47 miljoniem eiro. Ja 2010. gadā izdevumi sportam sastādīja 1,94% no novada kopbudžeta, tad 2014. gadā – 2,58% (sk. 2.attēlu).

2.attēls. "Sporta jomas finansējuma attiecība pret kopējiem pašvaldības izdevumiem Mārupes novadā no 2010. līdz 2014.gadam, EUR"

Pārrēķinot uz vienu novada iedzīvotāju, šis rādītājs audzis no EUR 12,88 2010. gadā līdz EUR 27,94 2014. gadā (sk. 1.tabulu).

1.tabula. "Mārupes pašvaldības sporta budžeta izdevumi, 2010.-2014.gads, EUR"

Rādītājs	2010	2011	2012	2013	2014
Mārupes Sporta centra izdevumi (kases izpilde)	197 374	255 076	308 737	482 857	473 557
Izdevumi, % no kopbudžeta	1,94	1,88	2,05	3,10	2,58
Pašvaldības finansēto sporta treniņu dalībnieku skaits	319	339	458	608	656
Iedzīvotāju skaits Mārupes novadā	15 321	15 912	16 281	16 659	16 948
Izdevumi uz vienu Mārupes novada iedzīvotāju	12,88	16,03	18,96	28,98	27,94

2015.gadā Mārupes Sporta centra izdevumi pieauga līdz EUR 579 311.

Sporta finansējuma prognozes nākotnei

Turpmāk ir prognozējams pakāpeniska sporta jomas budžeta pieaugums, kas saistāms ar šādiem faktoriem:

- Mārupes novada **budžeta ieņēmumi**, visdrīzāk, turpinās pieaugt, pateicoties tam, ka novadā pieaugs iedzīvotāju – nodokļu maksātāju skaits, prognozējama arī nekustamā īpašuma nodokļu ieņēmumu palielināšanās;
- Novadā pieaugs **iedzīvotāju**, jo īpaši bērnu un jauniešu skaits (sk. 3.2. nodaļu), līdz ar to palielinot pieprasījumu pēc sporta infrastruktūras un nodarbībām;
- Tāpat, kā citu attīstīto pasaules valstu sabiedrībā, arī Latvijā sporta nodarbības iegūs aizvien lielāku **populārītāti** un līdz ar to pieaugs novada sabiedrības pieprasījums pēc sporta infrastruktūras un nodarbībām.

Sporta jomas daļa pašvaldības kopbudžetā, visdrīzāk, krasi nemainīsies, saglabājoties ap 2 – 3% robežās, taču finansējuma apjoms pieaugs, pateicoties kopbudžeta pieaugumam.

Laika posmā no 2010. līdz 2014. gadam novada pašvaldības izdevumi ik gadu pieauga par 3 – 34%. Šī darba ietvaros pieņemts, ka turpmāk novada pašvaldības izdevumi ik gadu pieaugs par aptuveni 5%, 2020. gadā sasniedzot 24,6 miljonus eiro. Pieņemot, ka sporta un aktīvās atpūtas jomas izdevumi sastādīs ap 3% no kopbudžeta, 2020. gadā šie izdevumi (neiekļaujot izdevumus sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras attīstībai) varētu sasniegt ap 0,74 miljonus eiro (sk. 2.tabulu).

2.tabula. "Mārupes pašvaldības budžeta izdevumu prognoze, 2016.-2020.gads, EUR"

Rādītājs	2016	2017	2018	2019	2020
Prognozētie Mārupes novada pašvaldības izdevumi	20 273 222	21 286 883	22 351 227	23 468 789	24 642 228
Prognozētie izdevumi sporta un aktīvās atpūtas jomai	608 197	638 606	670 537	704 064	739 267

Šī prognoze neietver potenciālos ieguldījumus sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras objektu būvniecībā.

Sporta un aktīvās atpūtas jomā realizētie investīciju projekti

Laika posmā no 2010. līdz 2015. gadam Mārupes novada pašvaldība īstenojusi, jeb joprojām īsteno šādus sporta un aktīvās atpūtas jomas projektus (sk. 3.tabulu):

3.tabula. "Mārupes novada pašvaldības īstenotie sporta un aktīvās atpūtas jomas projekti"

Projekts	Mērķis	Finansētājs	Izmaksas, EUR
Jauniešu aktīvās atpūtas laukuma pilnveidošana Jaunmārupē, Mazcenu alejā 3/1	Izbūvēt ielas basketbola laukumu un iegādāties aktīvās atpūtas sporta ierīces Mārupes novada Jaunmārupes ciemā, Mazcenu alejā 3/1.	ELFLA	14 571
Resursu punkta jauniešiem izveide Mārupes pašvaldības Dienas centrā „Tiraine” sadarbībā ar jaunatnes organizāciju „Jauniešu ideju darbnīca”	Izveidot Mārupes novada dienas centrā „Tiraine” resursu punktu, lai novada jauniešiem nodrošinātu bezmaksas iespēju izmantot laivu komplektus izbraucieniem ar laivām, tādējādi veicinot lietderīgu un aktīvu brīvā laika pavadīšanu.	Valsts budžets	2 131
Pārvietojamo tribīņu, pārvietojamo strītbola grozu un apbalvošanas podestu iegāde	Iegādāties āra pasākumu rīkošanai nepieciešamos pamatlīdzekļus - pārvietojamās skatītāju tribīnes, pārvietojamus strītbola grozus un apbalvošanas podestu.	ELFLA	20 628
Sporta pasākumu rīkošanai nepieciešamā inventāra iegāde Mārupes Sporta centram	Iegādāties skatītāju tribīnes ar 75 sēdvietām Mārupes Sporta centram, lai tas būtu piemērots dažādu sporta pasākumu organizēšanai kā vietējā, tā arī valsts mērogā.	ELFLA	2 198
Infrastruktūras izveide sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem Tīrainē, Tīraines ielā 14	Izveidot infrastruktūru sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem, labiekārtojot teritoriju Tīraines ielā 14, Tīrainē.	ELFLA	89 276
Infrastruktūras izveide sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem Tīrainē, Viršu ielā 20	Izveidot infrastruktūru sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem, labiekārtojot teritoriju Viršu ielā 20, Tīrainē	ELFLA	66 569
Ielu vingrošanas laukumu ierīkošana	Aprīkojums sporta nodarbībām brīvā dabā un sporta laukumā.	Mārupes novada Dome	13 238

Secinājumi

Mārupes novada pašvaldība sporta jomai finansējumu piešķir, izlieto un tā kontroli veic atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kas regulē publisko finanšu līdzekļu izlietošanu.

Sporta jomas budžetu plāno un izlieto Mārupes Sporta centrs.

Juridiskas un fiziskas personas sporta aktivitātēm var saņemt pašvaldības atbalstu atbilstoši novada pašvaldības saistošajos noteikumos noteiktajai kārtībai. Noteikumos ne vienmēr ir skaidri norādīts, no kuras budžeta pozīcijas šis finansējums tiek piešķirts, šādi radot potenciālu nenoteiktību pašvaldības budžeta plānošanā.

Sporta infrastruktūras būvniecībai nepieciešamo finansējumu plāno un izlieto novada administrācija rīcības un investīciju plāna ietvaros.

Mārupes novada pamatbudžeta uzdevumi laika posmā no 2010. gada līdz 2014. gadam ir krasi pieauguši par 81% un sasniedz 18,39 miljonus eiro.

Sporta centra izdevumi laika posmā no 2010. līdz 2014. gadam ir pieauguši par 140%, sasniedzot 0,47 miljonus eiro.

Izdevumi sportam 2010. – 2014. gadā ir svārstījušies robežās no 1,88 līdz 3,1% no kopbudžeta izdevumiem.

Nākotnē prognozējams pakāpeniska Mārupes novada pašvaldības budžeta pieaugums. Darba ietvaros pieņemts, ka ik gadu budžets palielināsies par 5%.

Ja pieņem, ka izdevumi sporta jomai turpmāk sastādīs 3% no kopbudžeta izdevumiem, 2020. gadā sporta un aktīvās atpūtas jomai (neietverot investīcijas) būs pieejami ap 0,74 miljoni eiro.

3. Demogrāfiskās situācijas raksturojums

Darba ietvaros ir veikta padziļināta Mārupes novada demogrāfiskās situācijas analīze ar mērķi noteikt, kāds nākotnē būs pieprasījums pēc sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras un nodarbībām, tai skaitā teritoriālā dalījumā.

3.1. Iedzīvotāju demogrāfiskās situācijas analīze

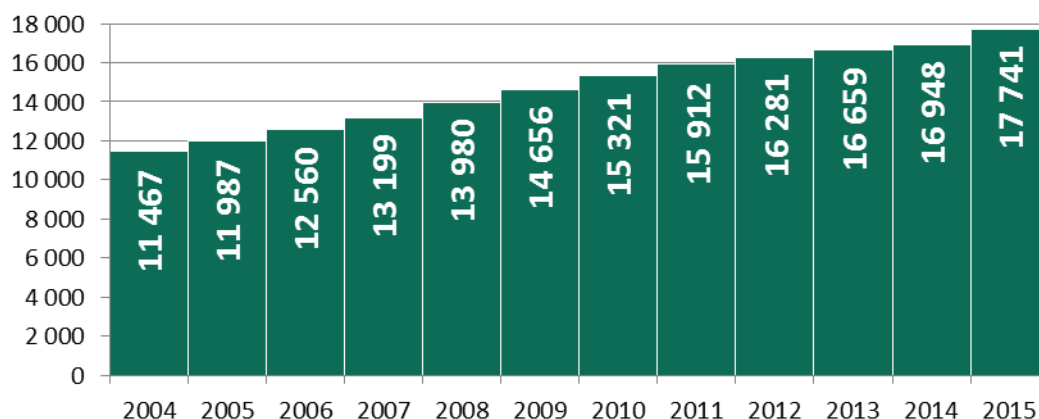
Pēdējo desmit gadu laikā Mārupes novads ir pieredzējis strauju kopējā iedzīvotāju skaita pieaugumu un, gan novada patreizējā, gan prognozējamā nākotnes demogrāfiskā situācija būtiski atšķiras no Latvijas kopējās demogrāfiskās situācijas. Šis faktors būtiski ietekmēs sporta un aktīvās atpūtas jomas attīstību nākotnē.

Iedzīvotāju skaits un tā izmaiņas

2015. gada sākumā Mārupes novadā dzīvoja 17 741 iedzīvotājs¹⁴ kas bija 0,89% no Latvijas kopējā iedzīvotāju skaita. Pēc iedzīvotāju skaita Mārupes novads 2015. gada sākumā bija divdesmit ceturtā lielākā pašvaldība Latvijā, kamēr 2010. gadā – divdesmit devītā lielākā.

Mārupes novadu kopumā raksturo straujš iedzīvotāju skaita pieaugums, kas novadu krasi atšķir no vairuma pārējo Latvijas pašvaldību. Šo pieaugumu nosaka Mārupes novada ģeogrāfiskais stāvoklis – tā ir Rīgas pilsētas centram vistuvāk novietotā Rīgas kaimiņu pašvaldība un attālums no Mārupes ciema līdz Rīgas centram ir mazāks, nekā attālums līdz Rīgas centram no pašas galvaspilsētas apdzīvotākajām apkaimēm (lielākā daļa Purvciema, Ķengarags, Imanta, Pļavnieki u.c.). Uzlabojoties ekonomiskajai situācijai, attīstoties nekustamā īpašuma tirgum un automobilizācijai aizvien vairāk rīdiniķu un pārējo Latvijas iedzīvotāju izvēlas dzīvot Rīgai tuvākajos Pierīgas novados.

3.attēls. "Iedzīvotāju skaita izmaiņas Mārupes novadā"

Pēc iedzīvotāju blīvuma Mārupes novads (171 iedzīvotājs uz 1 km²) ir divpadsmitā blīvāk apdzīvotā pašvaldība Latvijā aiz deviņām republikas pilsētām, kā arī Stopiņu un Salaspils novadiem.

¹⁴ Centrālās statistikas pārvaldes dati.

CSP dati nedaudz atšķiras no PMLP iedzīvotāju reģistra datiem. Saskaņā ar PMLP informāciju, 2015. gada sākumā novadā bija deklarēti 17 936 iedzīvotāji. Šo atšķirību rada starpība starp novadā formāli deklarēto un faktiski dzīvojošo iedzīvotāju skaitu.

Turpmākajai demogrāfiskajai analīzei ir izmantoti CSP dati, kuri kopumā ir precīzāki un ļauj iegūt detalizētāku informāciju, piemēram, vecuma grupu dalījumā.

Salīdzinājums ar kaimiņu pašvaldībām

Atbilstoši CSP datiem, pēdējos 10 gados, laika posmā no 2005. līdz 2015. gadam, iedzīvotāju skaits Mārupes novadā ir pieaudzis par 48%. Šāds pieaugums krasi atšķir Mārupes novadu no kopējās situācijas Latvijā un no situācijas kaimiņu pašvaldībās (sk. 4.tabulu).

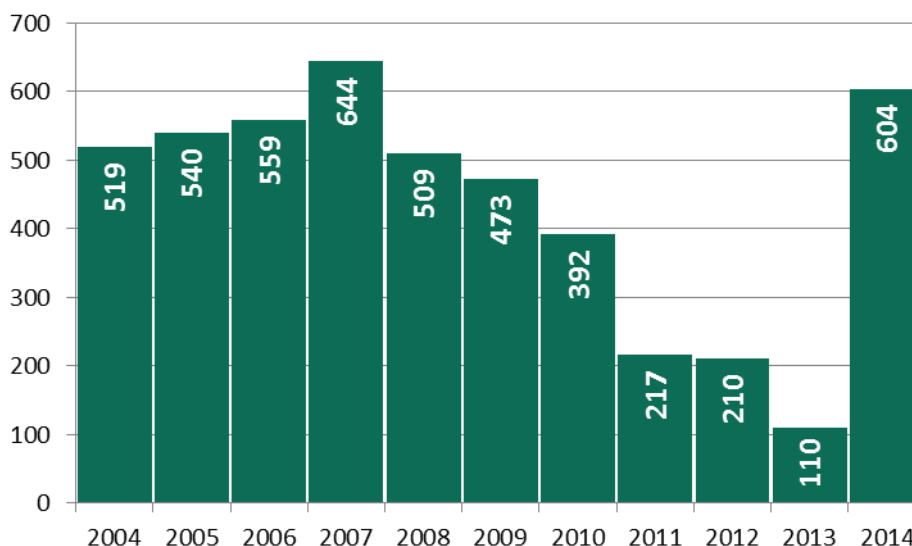
4.tabula. "Iedzīvotāju skaita izmaiņas Mārupes novadā un tam tuvākajās pašvaldībās"¹⁵

Pašvaldība	Iedzīvotāju skaits (01.01.2005.)	Iedzīvotāju skaits (01.01.2015.)	Izmaiņas, %
Babītes novads	7 932	9 800	23,55
Jūrmala	53 446	49 646	-7,11
Ķekavas novads	18 384	22 630	23,10
Mārupes novads	11 987	17 741	48,00
Olaines novads	18 938	19 718	4,12
Rīga	712 262	641 007	-10,00
LATVIJA	2 249 724	1 986 096	-11,72

Iedzīvotāju migrācija

Mārupes novadā ierodas lielāks skaits iedzīvotāju nekā to atstāj. Laika posmā no 2004. līdz 2014. gadam migrācijas rezultātā Mārupes novada iedzīvotāju skaits palielinājās par 4 777 cilvēkiem.

4.attēls. "Migrācijas saldo Mārupes novadā, 2004. – 2014.gads"¹⁶

¹⁵ Centrālās statistikas pārvaldes dati.

¹⁶ Centrālās statistikas pārvaldes dati.

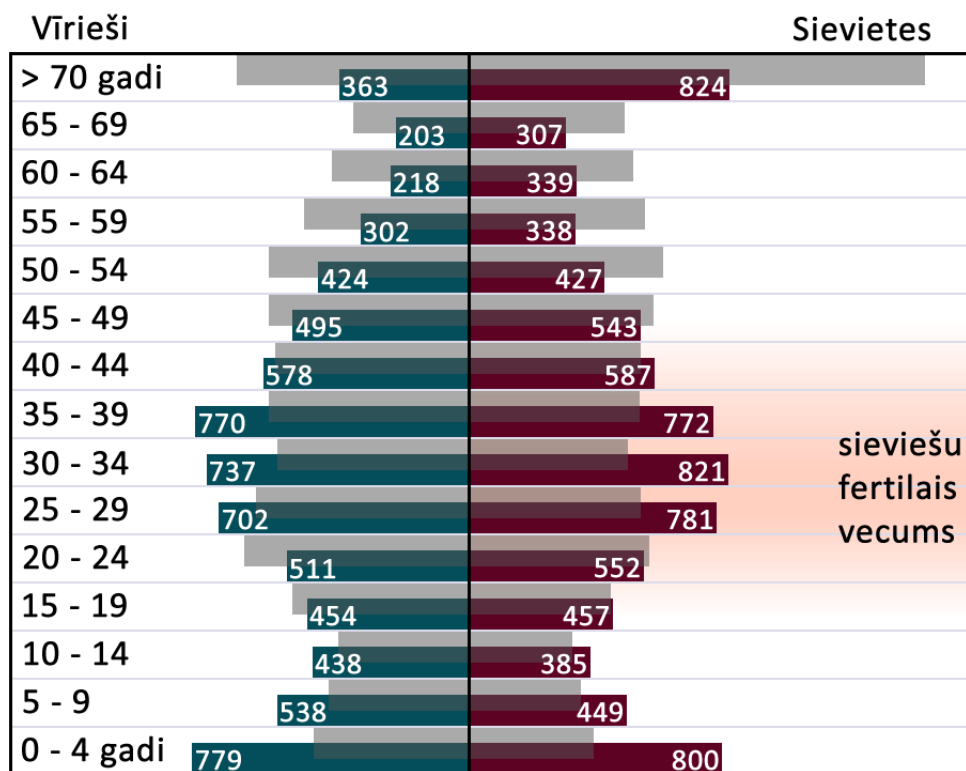

Turpinoties esošajai tendencei, visdrīzāk, nākotnē šī pozitīvā migrācija pakāpeniski samazināsies, jo galvenais šo procesu resurss ir Rīgas pilsēta – viena no visstraujāk rūkošajām¹⁷ un novecojošām Eiropas lielpilsētām.

Iedzīvotāju vecuma struktūra

Mārupes novada iedzīvotāju vecuma struktūra būtiski atšķiras no vidējās Latvijas iedzīvotāju vecuma struktūras (sk. 5.attēlu).

5.attēls. "Mārupes novada un Latvijas iedzīvotāju vecuma piramīdu salīdzinājums, 2011.gada tautas skaitīšanas rezultāti"¹⁸

- vīriešu skaits Mārupes novadā
- sieviešu skaits Mārupes novadā
- vīriešu un sieviešu skaits Latvijā (%)

Atbilstoši 5.attēlam Mārupes novadu raksturo šādas īpašības, kas to atšķir no vidējās iedzīvotāju vecuma struktūras Latvijā:

- Lielāks bērnu skaits, jo īpaši visjaunākajā vecuma grupā;
- Augsts sieviešu skaits fertīlajā vecumā, kas sola salīdzinoši augstu dzimstību arī turpmāk;
- Augsts iedzīvotāju skaits darbspējīgajā vecumā, jo īpaši jaunu cilvēku skaits darbspējīgajā vecumā;
- Zems iedzīvotāju skaits virs darbspējas vecuma.

¹⁷ Chart: Eastern Europe's incredible shrinking cities, <http://www.citymetric.com/chart-eastern-europes-incredible-shrinking-cities>

¹⁸ Centrālās statistikas pārvaldes dati.

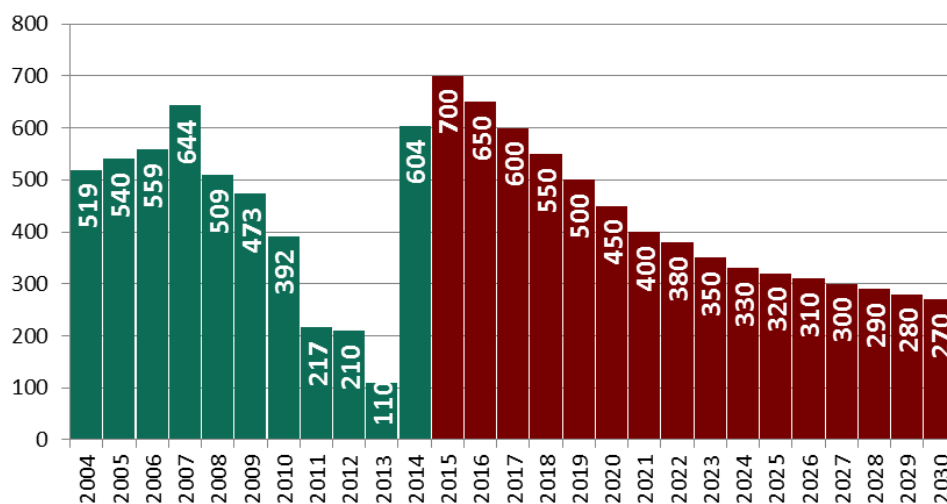
Par spīti salīdzinoši labvēlīgai vecuma struktūrai, Mārupes novada iedzīvotāju vecuma struktūra tomēr neatbilst ilgtspējīgas populācijas vecuma struktūrai: iedzīvotāju skaits jaunākajās vecuma grupās (izņemot 2011.gadā 0-4 gadus vecus bērnus) ir krietni mazāks, nekā 25 – 35 gadus vecu iedzīvotāju skaits.

3.2. Demogrāfiskās situācijas nākotnes perspektīva

Izmantojot Mārupes novada situācijai un pieejamajiem datiem adaptētu kohortas analīzi, darba ietvaros tika izstrādāta iedzīvotāju skaita prognoze pa vecuma grupām. Atbilstoši vispārpieņemtajai kohortas analīzes metodoloģijai, tā tika veikta ar piecu gadu intervālu: 2020., 2025. un 2030. gadam.

Līdz šim Mārupes novada iedzīvotāju skaita izmaiņas būtiski ietekmējusi migrācija un tās loma, visdrīzāk, būs ļoti nozīmīga arī turpmāk. Darba ietvaros pieņemts, ka migrācijas saldo arī turpmāk būs pozitīvs, taču jaunpienākušo iedzīvotāju skaits pakāpeniski saruks. 6.attēlā šīs prognozes ir atainotas, norādot turpmāk katru gadu gaidāmo jauno iedzīvotāju skaitu.

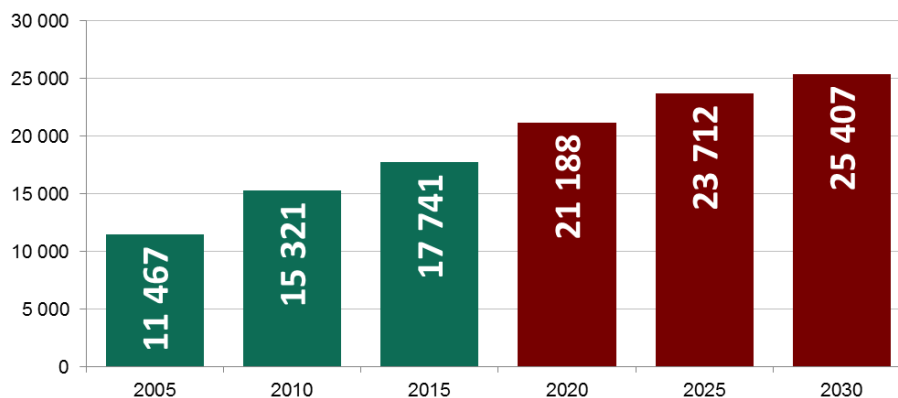
6.attēls. "Migrācijas procesu prognoze Mārupes novadam, 2004. – 2030.gads"

*Ar zaļu krāsu atainots līdzšinējais, faktiskais migrācijas saldo, ar sarkanu krāsu atainotas prognozes

Atbilstoši šai prognozei un iedzīvotāju demogrāfiskā sastāva kohortas analīzes datiem, novada iedzīvotāju skaits turpinās strauji pieaugt, galvenokārt, pateicoties pozitīvajam migrācijas saldo un labiem dzimstības rādītājiem (sk. 7.attēlu).

7.attēls. "Mārupes novada iedzīvotāju skaita prognoze līdz 2030.gadam"

*Ar sarkanu krāsu atzīmētas prognozes

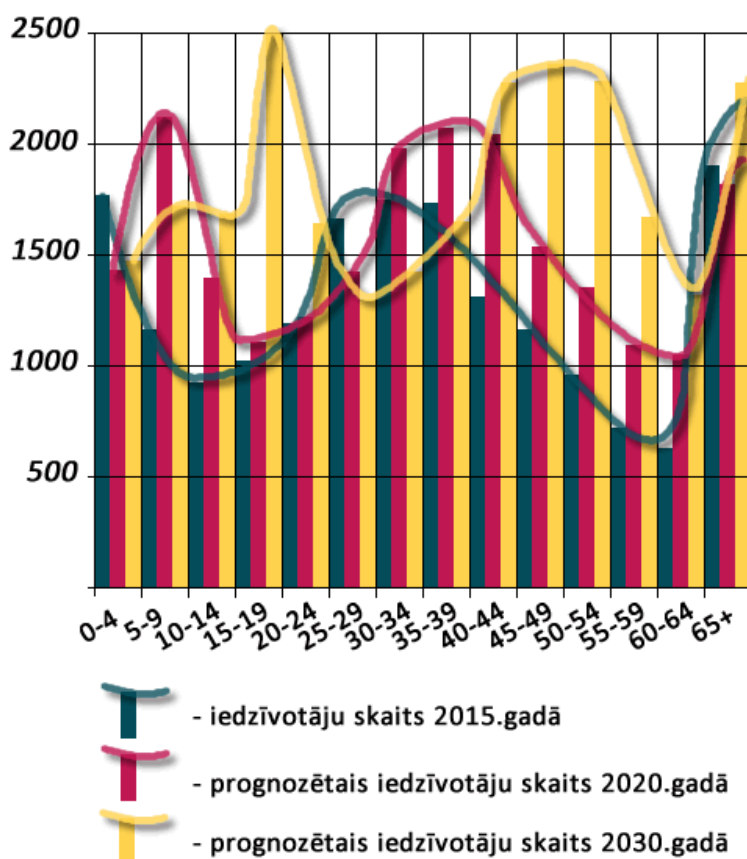

Rezultātā novada iedzīvotāju skaits pārsniegs vairāku republikas pilsētu, tai skaitā Jēkabpils, Rēzeknes un Valmieras iedzīvotāju skaitu.

Kohortas analīzes rezultātus var attiecināt arī uz iedzīvotāju vecuma grupām, tomēr šīm prognozēm ir augstāka kļūdas iespēja no statistikas viedokļa nelielā Mārupes novada iedzīvotāju skaita dēļ: piemēram, rezultātus būtiski var ietekmēt pat dažu daudzdzīvokļu namu izbūve vai krīze nekustamo īpašumu tirgū.

Balstoties uz līdzšinējām tendencēm, un pieņemot, ka nenotiks citas būtiskas izmaiņas, var prognozēt šādas izmaiņas Mārupes novada iedzīvotāju vecuma struktūrā (sk. 8.attēlu):

8.attēls. "Mārupes novada iedzīvotāju vecuma struktūras prognoze līdz 2030.gadam"

- arī turpmāk ļoti strauji pieaugs skolas vecuma bērnu skaits – no sākuma jaunākajās vecuma grupās, bet pēc tam arī pamatskolas un vidusskolas vecuma grupās. Tomēr pēc 2025.gada jaunāko bērnu skaits atkal sāks samazināties;
- ja pašlaik novadā ir ap 1 700 bērnu vecumā no 1,5 līdz 6 gadiem (pirmsskolas izglītības vecums), tad turpmāk gaidāms mērens pieaugums līdz 1 800 – 1 900, pēc 2025.gada šim skaitam atkal pamazām krītoties;
- ļoti strauji pieaugs sākumskolas vecuma (7 – 12 gadi) bērnu skaits: ja pašlaik šādu bērnu ir ap 1 250, tad jau 2020. gadā būs ap 2 100 šādu bērnu un 2025. gadā – ap 2 300 – 2 400;
- 13 – 15 gadus vecu bērnu skaits pieaug jau pašlaik, taču ļoti krass pieaugums gaidāms pēc 2022.gada. Ja pašlaik šādu bērnu novadā ir ap 580, tad 2025. gadā būs ap 1 250;

- 16 – 18 gadus vecu jauniešu skaits sākotnēji pieaugs lēnāk, taču krass pieaugums gaidāms pēc 2025.gada. Pašlaik novadā ir aptuveni 610 šādi jaunieši, 2020. gadā būs ap 660, taču 2030. gadā – vairāk nekā 1 500;
- stabilizēsies jaunāko darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju skaits (20 – 35 gadi) – patreizējo 10 – 20 gadus veco novada iedzīvotāju iztrūkumu kompensēs migrācijas procesi;
- pakāpeniski pieaugs vecāku iedzīvotāju skaits, kas skaidrojams gan ar patreizējo iedzīvotāju novecošanos, gan arī ar vidējā mūža ilguma palielināšanos. Sākotnēji krasi pieaugs salīdzinoši vecāku darbaspējīgo iedzīvotāju skaits (35 – 65 gadi) tomēr Mārupes novadā pakāpeniski pieaugs arī pensijas vecuma iedzīvotāju skaits. Turpmākās desmitgades Mārupes novads, salīdzinājumā ar lielāko daļu pārējās Latvijas, būs salīdzinoši jaunu cilvēku novads.

Augstāk aprakstītās tendences ir aprēķinātas ar teorētisku modeli, balstoties uz līdzšinējiem iedzīvotāju skaita un vecuma struktūras izmaiņu, dzimstības, mirstības un migrācijas datiem. Realitātē situāciju var mainīt liels skaits iepriekš neparedzamu faktoru, piemēram:

- Kadastrālās vērtības nodokļu politikas izmaiņas, nekustamā īpašuma nodokļu atlaides dažādām iedzīvotāju grupām;
- Sekmīgas jauno ģimeņu piesaistes politikas attīstība Rīgā, krasi samazinot migrācijas apjomu uz Pierīgas pašvaldībām;
- Sekmīga aizvien jaunu daudzdzīvokļu māju projektu īstenošana Mārupes novadā. Šādos namos pārsvarā ienāk jaunas ģimenes un rezultātā dažu gadu laikā pēc šādu mājas uzcelšanas piedzimst liels skaits bērnu;
- Ģimenes atbalsta politikas izmaiņas valstī. Demogrāfiskā situācija ir nozīmīgākais ilgtermiņa izaicinājums Latvijas attīstībai, un agri vai vēlu valsts būs spiesta īstenot šādu atbalsta politiku;
- Migrācijas procesi, tai skaitā ārvalstu imigrantu ierašanās. Latvijā tautsaimniecība pašlaik attīstās veiksmīgāk nekā vairumā pārējo Austrumeiropas valstu, un prognozējamais darba roku trūkums padarīs mūsu valsti aizvien pievilcīgāku ārvalstu imigrantiem;
- Citi sociālekonomiskie procesi.

Daļu no šiem procesiem var mērķtiecīgi virzīt Mārupes novada pašvaldība, piemēram, veicinot ērtu pakalpojumu centru attīstību un daudzdzīvokļu apbūves attīstību ap šiem centriem.

3.3. Demogrāfiskā situācija Mārupes novada apkaimju griezumā

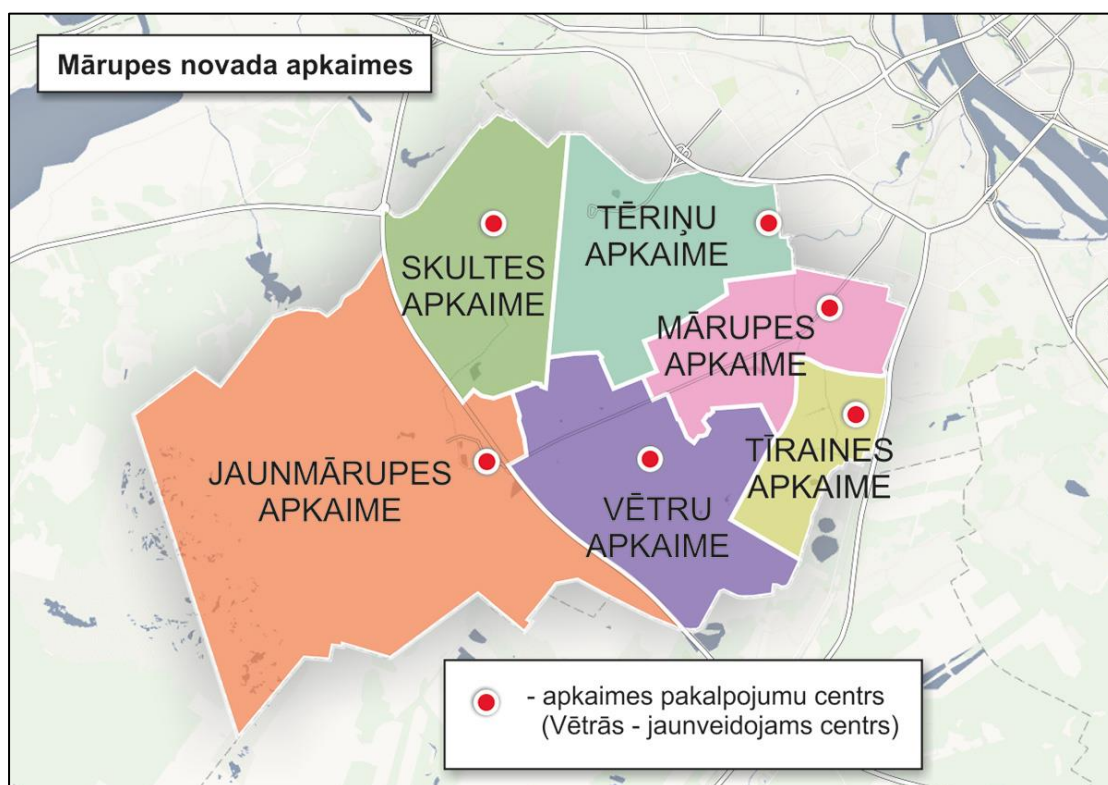
Lai veiksmīgāk plānotu Mārupes novada attīstību, tai skaitā sporta un aktīvās atpūtas jomas attīstību, to ir mērķtiecīgi sadalīt mazākās vienībās, kuras, pēc analogijas ar Rīgas iedalījumu, var dēvēt par **apkaimēm**. Šādam iedalījumam potenciāli ir ļoti liela nozīme, plānojot novada sociālās infrastruktūras attīstību, tai skaitā – sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras attīstību.

Mārupes novada daļas – apkaimes

Šī darba ietvaros tiek piedāvāts Mārupes novada iedalījums sešās apkaimēs atbilstoši esošo un plānoto pakalpojumu centru skaitam (sk. 9.attēlu).

9.attēls. "Mārupes novada apkaimes"

Katrai no apkaimēm ir savs esošs vai jaunattīstāms pakalpojumu centrs:

- **Mārupe** – novada administratīvais centrs ap novada domes ēku, vietējas nozīmes komercpakalpojumu centrs;
- **Tēriņi** (šī vietvārda lietojums ir jāizvērtē, jo, iespējams, tas ir atvasināts no "Tīriņiem" – agrākā Tīraines nosaukuma, tagadējā Tīraine atrodas citur) – vēsturisks administratīvais centrs (agrāk – Bierīņi, atvasinot no vietējo muižnieku Bērensu fon Rautenfeldu uzvārda), kurā tagad izvietota vidusskola, pastāv potenciāls attīstīt jaunu pakalpojumu centru;
- **Tīraine** – vēsturisks administratīvais centrs. Līdz ar neseno daudzstāvu apbūves kvartālu attīstību un ļoti strauju iedzīvotāju skaita pieaugumu šeit pastāv potenciāls un nepieciešamība attīstīt vietējo pakalpojumu centru.

Mārupes, Tēriņu un Tīraines apkaimju apbūve ir saplūdusi ar Rīgas pilsētas apbūvi, veidojot t.s. apkaimciemu. Vietējo pakalpojumu centru attīstība šeit ir nepieciešama, lai ilgtermiņā padarītu šīs apkaimes pēc iespējas pievilcīgas un ērtas to iedzīvotājiem un, lai izmantotu potenciālu šeit izveidot aizvien jaunas darba vietas.

Pārējo apkaimju centri ir nošķirti no Rīgas pilsētas ar lauku teritorijām:

- **Jaunmārupe** – vēsturisks administratīvais centrs, sociālo un komercpakalpojumu centrs;
- **Skulte** – vēsturisks administratīvais centrs. Šis ciems ir salīdzinoši vairāk nošķirts no pārējā novada, ar maz attīstītiem pakalpojumiem;
- **Vētras** – jaunveidojams pakalpojumu centrs.¹⁹

5.tabulā sniegti katru apkaimi raksturojošie galvenie rādītāji:

¹⁹ Mārupes novada ilgspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2026.gadam.

5.tabula. "Mārupes novada apkaimes raksturojošie rādītāji"

Apkaime	Platība, km ²	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā ²⁰	0 – 14 gadus veci iedzīvotāji ²¹	0 – 14 gadus vecu iedzīvotāju īpatsvars, %
Jaunmārupes apkaime	43,9	2 939	599	20,38
Mārupes apkaime	10	5 042	1 049	20,81
Skultes apkaime	13,75	1 380	205	14,86
Tēriņu apkaime	13,62	2 487	653	26,26
Tīraines apkaime	5,73	3 638	842	23,14
Vētru apkaime	16,9	458	91	19,87

Augstākais apdzīvotības blīvums 2011. gadā bija Tīraines apkaimē – ap 635 iedzīvotāji uz km², kas pārsniedz iedzīvotāju blīvumu, piemēram, Jūrmalā vai Ventspilī.

Zems apdzīvotības blīvums un iedzīvotāju skaits pagaidām ir Vētru apkaimē, taču prognozējams, ka, atbilstoši novada plānošanas dokumentos nospraustajam mērķim šeit attīstīsies jauns ciems, gaidāms straujš iedzīvotāju skaita pieaugums.

Lielākais bērnu un jauniešu skaits ir Rīgai piegulošajās Tēriņu, Mārupes un Tīraines apkaimēs.

Secinājumi

Demogrāfiskā situācija Mārupes novadā krasi atšķiras no kopējās demogrāfiskās situācijas valstī: ja Latvijā kopumā iedzīvotāju skaits sarūk un ir liels vecāku iedzīvotāju īpatsvars, tad Mārupes novadā iedzīvotāju skaits pieaug un ir liels jaunu cilvēku īpatsvars.

Novads ir blīvi apdzīvots, it īpaši Rīgai piegulošā novada daļa.

Novadā ik gadu ienāk ap 100 – 650 jauni iedzīvotāji – pārsvarā jaunas ģimenes.

Atbilstoši kohortas analīzes rezultātiem turpmāk ir gaidāma strauja novada iedzīvotāju skaita palielināšanās, ap 2030.gadu pārsniedzot, piemēram, Rēzeknes vai Valmieras iedzīvotāju skaitu.

Novadā ir prognozējama ļoti strauja skolas vecuma bērnu skaita palielināšanās.

Turpmākajās desmitgadēs, salīdzinot ar Latvijas vidējo situāciju, Mārupes novads būs salīdzinoši jaunu cilvēku novads.

Darba ietvaros tiek piedāvāts sadalīt novadu piecās apkaimēs atbilstoši esošo un plānoto pakalpojumu centru skaitam, turpmāk plānojot infrastruktūras, tai skaitā sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras attīstību šajos pakalpojumu centros atbilstoši katras apkaimes iedzīvotāju skaitam un vecuma struktūrai.

²⁰ 2011.gada tautas skaitīšanas dati, CSP.

²¹ 2011.gada tautas skaitīšanas dati, CSP.

4. Sporta un aktīvās atpūtas norišu izvērtējums

4.1. Sporta jomas personāls

Par Mārupes novada pašvaldības sporta jomas nozīmīgāko un svarīgāko sastāvdaļu ir uzskatāmi novada Mārupes Sporta centra darbinieki, tai skaitā **sporta treneri** – pašvaldības darbinieki, kuri novadā ikdienā veido un attīsta sporta dzīvi.

Piesaistītie treneri un sporta veidi

Mārupes Sporta centrs sporta dzīves organizēšanai ir piesaistījis un algo sporta trenerus (sk. 6.tabulu) šādiem sporta veidiem:

- Basketbols;
- Taekvondo;
- VFS / Vieglatlētika;
- Futbols;
- Volejbols;
- BMX.

2015.gada novembrī Mārupes Sporta centrā strādāja 13 sporta treneri.

6.tabula. "Sporta veidi, kuros Mārupes novada pašvaldība algo trenerus, situācija attiecīgā gada beigās"²²

Sporta veids	2010 ²³	2011	2012	2013	2014	2015
Basketbols	1 treneris, 1 slodze	1 treneris, 1 slodze	2 treneri, 1,5 slodzes	2 treneri, 1,5 slodzes	2 treneri, 1,5 slodzes	3 treneri, 2 slodzes
BMX				1 treneris, 0,5 slodzes	1 treneris, 0,5 slodzes	1 treneris, 1 slodze
Futbols	2 treneri, 1,5 slodzes	3 treneri, 2 slodzes	3 treneri, 2 slodzes	3 treneri, 2 slodzes	4 treneri, 2,5 slodzes	5 treneri, 4 slodzes
Taekvondo	1 treneris, 1 slodze	1 treneris, 1 slodze	1 treneris, 1 slodze	1 treneris, 1 slodze	1 treneris, 1 slodze	1 treneris, 1 slodze
VFS / Vieglatlētika	1 treneris, 1 slodze	1 treneris, 1 slodze	2 treneri, 1 slodze	2 treneri, 1 slodze	2 treneri, 1,5 slodzes	2 treneri, 1,5 slodzes
Volejbols	1 treneris, 1 slodze	1 treneris, 1 slodze	2 treneri, 1,5 slodzes	2 treneri, 1,5 slodzes	2 treneri, 1,5 slodzes	1 treneris, 1 slodze

²² Tabulas rūtiņu krāsa ataino atbalsta intensitāti: jo krāsa ir tumšāka, jo lielāks atbalsts tiek sniegts.

Ja basketbola, futbola, volejbola, VFS un fizisko aktivitāšu treniņi ir bieži pieejami arī citās Latvijas pašvaldībās, tad taekvondo un BMX treniņi ir salīdzinoši retāk pieejami un veido Mārupes novada sporta jomas specifiku.

Lai saglabātu un celtu savu profesionālo kvalifikāciju, vismaz reizi gadā visi pašvaldības darbinieki, kas darbojas sporta jomā, apmeklē kursus un seminārus kvalifikācijas celšanai. Šo kursu piedāvājumu izvērtē un izvēlas Mārupes Sporta centrs.

Uz jautājumu "Kādi ir galvenie iemesli sporta nodarbjū pārtraukšanai" 7. audzēkņi visbiežāk atbildēja: "Nepatika, bija konflikti" (45), "Bija citas prioritātes, trūka laika" (16), "Bija grūti nokļūt" (12). Aptauja ataino audzēkņu pieredzi gan Mārupes novadā, gan arī citur, tai skaitā Rīgā.

Audzēkņu skaits

7.tabula raksturo katra trenera audzināmo bērnu un jauniešu skaitu attiecīgā gada beigās:

7.tabula. "Sporta treniņos iesaistīto audzēkņu skaits"²⁴

Sporta veids, treneris	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Basketbols	67	42	72	85	67	90
J.Hāzners	67	42	40	53	24	
M.Vārna, M.Pliens			32	32	43	46
R.Rullis						44
BMX				38	44	55
K.Ozoliņš				38	44	55
Futbols	134	169	183	233	249	261
A.Kokorevičs	74	62	78	67	58	55
J.Vilkaušs	60	72	60	86	67	54
S.Rutkaste		35	45	80	66	69
M.Plūģis					58	44
M.Riherts						39
Taekvondo	60	60	63	80	104	78
V.Lepins-Žagars	60	60	63	80	104	78
VFS, Fiziskās aktivitātes	20	31	81	97	130	121
J.Martjanova	20	31	31	34	28	
J.Ābele			50	63	102	
L.Karlušas						69
L.Jansone						52
Volejbols	38	37	59	75	62	56
A.V.Kļaviņš	38	37	42	51	37	
A.Leitis			17	24	25	
K.Jansone						56
KOPĀ	319	339	458	608	656	661

²⁴ Mārupes Sporta centra sniegtā informācija.

Treneru darba motivācija

Piesaistītie treneri tiek apmaksāti atbilstoši normatīvo aktu prasībām.²⁵ Par papildus motivāciju kalpo arī pašvaldības apmaksātā veselības apdrošināšana. Mārupes Sporta centrā ir izstrādāta iekšējā darbinieku vērtēšanas sistēma, kas tiek izmantota, lai noteiktu piemaksas.

Treneru algu kategorijai atbilstošā darba samaksa nav konkurētspējīga salīdzinājumā ar privātā sektorā pieejamo darba samaksu kā arī kopumā Rīgas un Pierīgas darba tirgum raksturīgo atalgojumu darbiniekiem ar augstāko izglītību. Mārupes novadā strādājošo darba samaksa sabiedriskajā sektorā vidēji sasniedza EUR 741²⁶ (neto), kamēr sporta treneri atbilstoši savai algu kategorijai tik lielu samaksu saņemt nevar. Savukārt privātajā sektorā sporta treneri Latvijā var saņemt pat EUR 2500 lielu algu. Šī iemesla dēļ Mārupes novada pašvaldībai sporta trenerus ir grūti piesaistīt un ilgstoši noturēt darbā.

Papildus darba samaksai treneri saņem arī komandējuma naudu par izbraukumiem uz sacensībām, taču par sporta spēļu un citu pasākumu organizēšanu, ilgstošiem izbraukumiem un atbildības uzņemšanos par bērniem un jauniešiem šo izbraukumu laikā īpašas piemaksas nav paredzētas. Netiek kompensēti treneru izdevumi par pārvietošanos ar privāto vai sabiedrisko transportu starp novada sporta bāzēm, par mobilo sakaru izmantošanu saistībā ar darba jautājumiem.

Mārupes Sporta centrā ir izveidota motivēšanas sistēma treneriem, tomēr šo sistēmu ir jāpilnveido, paredzot plašāku atbalstu. Treneru lielā mainība un grūtības noturēt jaunos profesionāļus liecina, ka nepieciešams pilnveidot personāla politiku sporta jomā.

Secinājumi

Nozīmīgākie novada ikdienas sporta dzīves veidotāji un īstenotāji ir Mārupes Sporta centra treneri. Pašlaik pašvaldība algo 13 sporta trenerus.

Pašvaldība finansē basketbola, futbola, volejbola, vispārējās fiziskās sagatavotības un fizisko aktivitāšu, taekvondo un BMX treniņus.

Taekvondo un BMX treniņi pašlaik veido Mārupes novada sporta jomas specifiku, jo šo sporta veidu treniņi citur ir reti pieejami.

Treneru atalgojums un motivēšanas sistēma novadā nav konkurētspējīga ne salīdzinot ar privāto sporta sektoru ne, salīdzinot ar līdzīgas izglītības pakāpes darbinieku atalgojumu Rīgā un Pierīgā. Šī iemesla dēļ kvalificēti treneri izvēlas atstāt darbu un Mārupes Sporta centram nākas meklēt citus darbiniekus.

Jāvērtē, vai nav jāievieš piemaksas par treneru veiktajām papildus aktivitātēm, piemēram, sporta pasākumu organizēšanu, bērnu uzraudzību ilgstošu izbraukumu laikā, pārvietošanos ar privāto vai sabiedrisko transportu starp novada sporta bāzēm, mobilā telefona sarunām saistībā ar darbu.

²⁵ Ministru kabineta noteikumi Nr. 66., "Noteikumi par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku darba samaksu un tās noteikšanas kārtību".

²⁶ Centrālās statistikas pārvaldes dati, DSG0111.

4.2. Sporta komandas

Mārupes novada pašvaldība ar savu finansējumu atbalsta treniņus un komandu sportu vecumam līdz 25 gadus veciem audzēkņiem, tomēr pašvaldības atbalstu (ar Domes lēmumu) var gūt arī tās komandas, kuru dalībnieki pārsniedz šo vecumu, ja šīs komandas gūst labus rezultātus un lielākā daļa no komandas ir deklarēta Mārupes novadā.

Novada pašvaldība šīm sporta komandām sedz sacensību dalības maksu, tiesnešu izmaksas, transporta izmaksas un izsniedz sporta tērpus. Komandas, saskaņojot ar Mārupes Sporta centru, līdz divām reizēm nedēļā noteiktā laikā saviem treniņiem par brīvu var izmantot pašvaldības sporta infrastruktūru.

Šādi atbalstīto komandu skaits ir mainīgs. 2015.gada nogalē Mārupes Sporta centra paspārnē bija trīs komandas:

- Sieviešu volejbola komanda "Mārupes Sporta centrs" (16 personas);
- Vīriešu basketbola komanda "Mārupes Sporta centrs" (14 personas);
- Vīriešu hokeja komanda.

Bez tam Mārupes pašvaldība (Mārupes Sporta centrs) atbalsta šādas sporta komandas:

- Sporta klubs "BB Mārupe" (volejbols, 19 personas);
- "LNO/Mārupe" (telpu futbols, 21 personas);
- "Lidosta Rīga" (volejbols, 9 personas);
- Tautas klases volejbola komanda "Mārupe" (14 personas);
- Biedrība Mārupe Auto moto klubs "Bieriņi" (motosports, 31 persona);
- Viskalnu ielas iedzīvotāji (volejbols un basketbols, 38 personas);
- Basketbola komanda "Kursa" (18 personas);
- Mārupes iedzīvotāji (basketbols, 15 personas);
- Mārupes novada basketbola līga (basketbols, 10 komandas);
- Biedrība "Mārupes uzņēmēji" (volejbols un basketbols, 22 personas)

Secinājumi

Pārsvārā atbalstu saņem komandas, kuru dalībnieki ir līdz 25 gadus veci, taču ir kritēriji arī tādu komandu atbalstam, kuru dalībnieki ir vecāki.

Mārupes Sporta centra paspārnē 2015.gada nogalē darbojās četras sporta komandas – sieviešu volejbola, vīriešu basketbola un divas vīriešu hokeja komandas.

Mārupes novada pašvaldība atbalsta 10 uzņēmumu, nevalstisko organizāciju un iedzīvotāju grupu sporta komandas un klubus.

4.3. Sporta nodarbības un treniņi

Mārupes novadā pašvaldības atbalsts sporta nodarbībām un treniņiem kļūst aizvien lielāks: pieaug atbalstīto sporta veidu skaits, treneru, apmaksāto darba slodžu un audzēkņu skaits, kas skaidrojams ar šādiem faktoriem:

Populārākie sporta veidi, ar kādiem nodarbojas Mārupes novada 7.klašu jaunieši, ir volejbols (20 jaunieši), peldēšana (19), futbols (18) un teniss (17).

- Pieaugošais Mārupes novada kopbudžets un pieaugošais finansējums sporta jomai;
- Pieaugošais bērnu un jauniešu skaits novadā;
- Jauna sporta infrastruktūra, kas rada jaunas treniņu iespējas.

Mārupes Sporta centra organizētie treniņi notiek atbilstoši novada domē apstiprinātajām interešu izglītības programmām, kuras sagatavo Mārupes Sporta centra darbinieki.

Treniņu norises vietas

Pašlaik pašvaldības apmaksātie sporta treniņi notiek šādos novadā esošajos sporta infrastruktūras objektos:

- **Mārupes sporta komplekss:** futbols, basketbols, volejbols, VFS, taekvondo, BMX;
- **Mārupes vidusskolas sporta zāle un stadions:** futbols, volejbols, BMX;
- **Tīraines sporta komplekss:** futbols, basketbols, volejbols, VFS, BMX;
- **Jaunmārupes pamatskolas sporta zāle un sporta laukums:** futbols, basketbols, volejbols, VFS, BMX;
- **Mārupes BMX trase:** BMX.

Treniņos iesaistīto novada iedzīvotāju skaits

Mārupes novada pašvaldība ar saviem resursiem atbalsta sporta nodarbības novada iedzīvotājiem līdz 25 gadu vecumam. Atbilstoši demogrāfiskajiem datiem, šādu iedzīvotāju skaits novadā pieaug un arī nākotnē ir prognozējams straujš bērnu un jauniešu skaita pieaugums.

Daļa Mārupes novada bērnu un jauniešu trenējas Mārupes novadā esošajās privātajās sporta iestādēs, Rīgā vai citur, un vēl lielāka daļa nepiedalās regulāros sporta treniņos. Tomēr pakāpeniski, līdz ar jaunas sporta infrastruktūras attīstību un jaunu treneru piesaisti, aizvien lielāka daļa novada bērnu un jauniešu trenējas Mārupes novadā. Ja 2010. gadā novadā trenējās ap 8,6% no novada bērniem un jauniešiem, tad 2015. gadā – jau 15,5% (sk. 8.tabulu).

Lūdzot novērtēt pieejamo sporta nodarbību un veidu klāstu Mārupes novadā, 7. klašu audzēkņi sniedza šādas atbildes: "Piedāvājums mani apmierina" (55), "Piedāvājums nav pietiekams" (29), "Pārāk sarežģīti nokļūt" (11), "Pārāk dārgi" (6).

8.tabula. "Pašvaldības atbalstītajos sporta treniņos iesaistīto audzēkņu skaits"

Rādītājs	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Novada iedzīvotāju skaits 5 – 24 gadu vecumā ²⁷	3 686	3 834	3 923	4 014	4 084	4 275
Pašvaldības finansēto sporta treniņu dalībnieku skaits	319	339	458	608	656	661
Pašvaldības finansēto sporta treniņu dalībnieku skaita attiecība pret kopējo 5 – 24 gadus vecu iedzīvotāju skaitu, %	8,6	8,8	11,7	15,2	16,1	15,5

Šī rādītāja izaugsmē spilgti atainojas jaunas sporta infrastruktūras nozīme, jo rādītājs krasi pieauga līdz ar Mārupes sporta kompleksa nodošanu ekspluatācijā 2012. gadā. Tas liecina, ka novadā esošā sporta infrastruktūra tiek izmantota intensīvi un, ja tiks attīstīti jauni sporta infrastruktūras objekti, sporta dzīvē būs iespējams iesaistīt lielāku bērnu un jauniešu skaitu.

²⁷ Atbilstoši veiktās kohortas analīzes aprēķiniem

Lai gan piecu gadu laikā divkārt pieaugusi to bērnu un jauniešu proporcija, kuri izmanto pašvaldības piedāvātās bezmaksas iespējas nodarboties ar sportu, Mārupes novadam ir plašas izaugsmes iespējas šajā jomā. Piemēram, Austrālijā papildus skolu sporta nodarbībām ar sportu 2009.gadā nodarbojās 68,7% no 5 līdz 15 gadus veciem bērniem.²⁸

Novada pašvaldība pastiprināti pievērš uzmanību bērnu un jauniešu sportam, tautas sporta attīstību lielā mērā atstājot iedzīvotāju pašiniciatīvai.

Secinājumi

Novada jaunieši visbiežāk nodarbojas ar tādiem sporta veidiem, kā volejbols, peldēšana (ārpus novada), futbols un teniss.

Vairumu aptaujā atbildējušo audzēkņu pieejamais sporta nodarbību klāsts apmierina, tomēr liela daļa atbildējušo uzskata ka piedāvājums ir jāpaplašina.

Treniņiem tiek izmantota novadā esošā sporta infrastruktūra.

Novada pašvaldības atbalstītajos treniņos piedalās ap 15,5% no 5 – 24 gadus veciem Mārupes novada iedzīvotājiem, šai proporcijai ir tendence pieaugt.

Treniņos iesaistīto bērnu un jauniešu skaits krasi pieauga līdz ar jauna infrastruktūras objekta – Mārupes sporta kompleksa – nodošanu ekspluatācijā, kas liecina, ka, visdrīzāk, veidojot jaunus sporta infrastruktūras objektus, sporta nodarbēs iesaistīto bērnu un jauniešu skaits pieaugs.

4.4. Pašvaldības sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūra

Līdzīgi kā vairumā Latvijas pašvaldību, arī Mārupes novadā sporta infrastruktūra lielākoties atrodas līdzās pašvaldības izglītības iestādēm, šādi nodrošinot sporta nodarbību pieejamību skolu audzēkņiem. Sporta infrastruktūras būves atrodas pie katras pašvaldībā esošās skolas:

- Mārupes vidusskola;
- Mārupes pamatskola;
- Jaunmārupes pamatskola;
- Skultes sākumskola.

Daudzveidīgākās sportošanas iespējas sniedz sporta būves ap Mārupes vidusskolu, kur atrodas arī novada sporta jomas administratīvais centrs – Mārupes Sporta centrs. Vispieticīgākās sportošanas iespējas ir pie Skultes sākumskolas.

Vairums sporta būvju novadā ir celtas nesen un ir labā tehniskā stāvoklī, tomēr tehniski un funkcionāli novecojuši un maz piemēroti sporta nodarbību un sacensību rīkošanai ir novadā esošie stadioni, jo īpaši Jaunmārupes un Skultes stadioni. Piemērotu stadionu trūkums kavē novadā vadīt liela mēroga sporta pasākumus, kuri varētu būt nozīmīgi vietējās sporta dzīves attīstībai.

Uz jautājumu “Kādu sporta veidu Tev pietrūkst Mārupes novadā” 7.klašu audzēkņi visbiežāk atbildēja: peldēšana (17) un hokejs (8).

²⁸ Trends in Recreation and Sport. Government of South Australia, 2011.

Novadā atrodas un tiek attīstīti arī nelieli āra sporta laukumi, āra trenāžieri, skeitparki, taču trūkst tādas publiskas aktīvās atpūtas infrastruktūras, kā, piemēram, šķēršļu trases bērniem, labiekārtotas peldvietas, veloceļi.

Mārupes novadā atrodas tikai viens neliels, maziem bērniem piemērots, taču tehniski sarežģīti uzturams baseins. Novadā trūkst visu vecumu iedzīvotājiem piemērots peldbaseins, pie kam paredzamā pieprasījuma dēļ nepieciešams liels baseins, vēlams, ar 8 celiņiem. Mārupes novada bērni uz sporta nodarbībām baseinā tiek vesti ar Mārupes Sporta centra pārziņā esošu transportu.

Mārupes sporta komplekss

2012. gadā būvētais sporta komplekss atrodas Kantora ielā 97, līdzās Mārupes vidusskolai. Kompleksa būve ietver novadā lielāko sporta zāli (platība 1 300 m²), cīņas zāli ar spoguļsienu (122 m²) un vingrošanas zāli (63 m²), kā arī citas palīgtelpas (ģērbtuves un dušas) un telpas Mārupes Sporta centra administrācijai. Iegādātas pārvietojamas skatītāju tribīnes un cits inventārs.

Šeit var nodarboties ar šādiem sporta veidiem:

- Basketbols;
- Volejbols;
- Telpu futbols;
- Handbols;
- Badmintons;
- Tautasbumba;
- Galda teniss;
- Novuss;
- VFS;
- Taekvondo;
- Aerobika.

Ēku tehniskais stāvoklis ir ļoti labs, taču trūkst telpu lielparīta sporta inventāra novietošanai. Nepieciešams uzlabot videonovērošanas sistēmu, trūkst paceļamu vārtu tāllēkšanas bedres norobežošanai.

10.attēls. "Mārupes sporta komplekss, ārskats"

11.attēls. "Mārupes sporta kompleksa lielā sporta zāle"

Tīraines sporta komplekss

Tīraines sporta komplekss atrodas līdzās Mārupes pamatskolai, Viskalnu ielā 7 un ir celts 2008. gadā kā piebūve pamatskolai. Novada sporta administrācija – Mārupes Sporta centrs – sākotnēji atradās šeit un arī pašlaik šeit ir telpas administrācijai. Kompleksa būve ietver sporta zāli (689 m²) ar volejbola laukumu (18 x 9 m), diviem mazajiem volejbola laukumiem, basketbola laukumu (15 x 28 m), minifutbola laukumu. Ir uzstādīts elektroniskais spēļu tablo, pacejami basketbola grozi, cits nepieciešamais inventārs.

Šeit var nodarboties ar tādiem sporta veidiem kā:

- Basketbols;
- Volejbols;
- Telpu mini futbols;

- Mini handbols;
- Tautasbumba;
- Galda teniss;
- Novuss;
- VFS, aerobiku u.c.

Ēkas tehniskais stāvoklis ir labs, taču trūkst stacionāras apskaņošanas sistēmas un videonovērošanas sistēmas.

12.attēls. "Tīraines sporta kompleksa sporta zāle"

Sporta komplekss ietver arī stadionu ar mākslīgo segumu.

13.attēls. "Tīraines sporta kompleksa stadions"

Mārupes vidusskolas sporta bāze

Kantora ielā 97, pie Mārupes vidusskolas un Mārupes sporta kompleksa atrodas arī Mārupes vidusskolas sporta bāze. Šī sporta bāze ietver daudzfunkcionālu sporta zāli (368 m²) ar

elektronisku tablo. Zāle tiek izmantota galvenokārt skolas audzēkņu sporta nodarbībām, volejbola un futbola spēlēm.

Bez tam šī sporta bāze ietver arī vingrošanas – aerobikas zāli (80 m²), kas tiek izmantota taekvondo treniņiem, kā arī futbola laukumu ar mākslīgo segumu (2 400 m²), vieglatlētikas stadionu ar gumijas bitumena segumu (333 m²), ģērbtuves un dušas. Pie stadiona ārpus telpām ir izvietotas arī konteinera tipa apsildāmas ģērbtuves.

Objekta tehniskais stāvoklis ir viduvējs.

14.attēls. “Mārupes vidusskolas sporta bāzes vieglatlētikas stadions”

15.attēls. “Mārupes vidusskolas sporta bāzes stadions”

Jaunmārupes pamatskolas sporta bāze

Līdzās Jaunmārupes pamatskolai Mazcenu alejā 4a 2005. gadā ir uzcelta Jaunmārupes pamatskolas sporta bāze, kas ietver divās daļās sadalītu sporta zāli ar skatītāju tribīnēm (808

m²), kas, līdztekus skolas audzēkņu sporta nodarbībām, tiek izmantota arī taekvondo, futbola un basketbola treniņiem, VFS un citām sporta nodarbībām, šeit notiek sporta sacensības.

Būvju stāvoklis ir labs. Āra sporta laukuma segums mitrumā, lietus laikā ir slidens.

16.attēls. “Jaunmārupes pamatskolas sporta zāle”

Šeit atrodas arī vienīgais Mārupes novada pašvaldības pārziņā esošais baseins, kurš tiek izmantots bērnu peldētprasmes apmācībām. Tā platība ir 8 x 16 m un dziļums no 0,7 līdz 1,4 metri. Baseinu izmanto 4 – 12 gadus veci novada mācību iestāžu audzēkņi, kā arī, iegādājoties abonementu, citu pašvaldību bērni.

17.attēls. “Jaunmārupes pamatskolas baseins”

Pie skolas atrodas arī sporta laukums (2 065 m²) ar mākslīgā kaučuka segumu. šeit pieejama arī tāllēkšanas bedre ar trīs sektoriem, piecu celiņu 100 m skrejceļš un līdzsvara balķis. Sporta laukumu izmanto skolas sporta nodarbībām, futbola treniņiem u.c. sporta aktivitātēm. Šeit trenējas Mārupes jauniešu futbola komanda.

18.attēls. "Jaunmārupes pamatskolas sporta laukums"

Skultes sākumskolas sporta bāze

Skultes ielā 25, pie Skultes sākumskolas atrodas Skultes sākumskolas sporta bāze, kas ietver sporta zāli (75 m²) un trenāžieru zāli. Šo sporta bāzi apsaimnieko pati skola.

Būves stāvoklis ir labs, šeit ir veikta renovācija.

Stadions Jaunmārupē

2,2 ha plašais Jaunmārupes stadions atrodas Īvju ielā 5/7. Šis būves stāvoklis ir viduvējs, stadions nav piemērots lielu sporta pasākumu rīkošanai, ir nepieciešama stadiona renovācija, trūkst tribīnes, palīgtelpas.

19.attēls. "Jaunmārupes stadions"

20.attēls. "Jaunmārupes stadions, sporta laukumi"

Stadions Skultē

Skultes stadions atrodas Skultes ielā 20, tā platība ir 2,2 ha. Pašvaldības pārziņā stadions tika pārņemts 2000. gadā. Stadions nav piemērots lieliem sporta pasākumiem, nepieciešama tā renovācija.

21.attēls. "Skultes stadions"

Līdzās stadionam ir izveidots arī ielu vingrošanas laukums, skrituļošanas rampa, bērnu rotaļu laukums, pludmales volejbola laukums, basketbola laukums.

Skeitparki un atklātie sporta laukumi

Novadā ir izveidoti šādi skeitparki un atklātie sporta laukumi:

- Mazcenu alejā 3/1, Jaunmārupē;
- Skultes ielā 20, Skultē (sk. pie Skultes stadiona apraksta);

- Viršu ielā 20, Tīrainē;
- Dreimaņu ielā 14, Mārupē;
- Gerberu ielā 1, Mārupē.

Atbilstoši Mārupes novada Domes saistošajiem noteikumiem Nr. 15/2013 "Par kārtību Mārupes novadā esošo skeitparku un atklātu sporta laukumu teritorijā" šo skeitparku un laukumu izmantošana ir bezmaksas un ir izveidoti Mārupes novada un viesu atpūtai, veselības, fiziskās un garīgās attīstības nostiprināšanai.

Mazcenu aleja 3/1, Jaunmārupe

Līdzās Mārupes pamatskolas jaunā korpusa būvei Mazcenu alejā 3/1 2008. gadā izveidots skeitparks. Šeit atrodas skrituļošanas rampas, vingrošanas trenāžieri, ielu basketbola laukums, ielu vingrošanas rīki. Objekta stāvoklis ir labs, taču ir nepieciešams labiekārtot tā teritoriju, palielināt rampu skaitu, izveidot gājēju celiņu.

22.attēls. "Jaunmārupes skeitparks"

23.attēls. "Āra trenāžieri Jaunmārupē"

Viršu iela 20, Tīraine

Tīrainē, Viršu ielā 20 ir izveidots skeitparks un āra trenāžieru laukums.

24.attēls. "Tīraines skeitparks"

Gerberu iela 1, Mārupe

Sporta laukums Mārupē, Gerberu ielā 1 tika izveidots 2003. gadā. Šis ir pašvaldības pārziņā esošs sporta laukums, kurā atrodas āra trenāžieri, estakāde, futbola un basketbola laukums. Sporta laukums pārbūvēts 2015.gada beigās.

25.attēls. "Sporta laukums Gerberu ielā, būvniecība 2015.gada septembrī"

Dreimaņu iela 14, Mārupe

Dreimaņu ielā 14 ir izveidota neliela BMX trase un ielu vingrošanas laukums.

26.attēls. "Sporta laukums Dreimaņu ielā"

Sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras nepietiekamība

Mārupes novadā nav veloceļu, publiski pieejamu peldbaseinu un labiekārtotu peldvietu, trūkst apgaismotu un no satiksmes viedokļa drošu ceļu skriešanas un nūjošanas nodarbībām, dabas taku. Trūkst iespēju nodarboties ar ziemas sporta veidiem – novadā nav slidotavas, nav slēpošanas trašu.

Privātajās iestādēs un ārpus novada ir pieejami tenisa korti un hokeja halles. Šo sporta veidu attīstību veicinātu arī publiski pieejamas infrastruktūras attīstība.

Secinājumi

Nozīmīgākā sporta infrastruktūra novadā atrodas pie novada skolām – Mārupes vidusskolas, Mārupes pamatskolas, Jaunmārupes pamatskolas un Skultes sākumskolas.

Pēdējo 10 gadu laikā ir uzceltas un joprojām labā vai ļoti labā stāvoklī ir trīs visintensīvāk lietotās sporta būves: Mārupes sporta komplekss, Tīraines sporta komplekss un Jaunmārupes pamatskolas sporta bāze. Šīs multifunkcionālās būves ļauj nodarboties ar dažādiem sporta veidiem.

Novadā atrodas trīs lieli stadioni, neviens no tiem nav pietiekami labā kārtībā, lai novadā varētu rīkot liela mēroga sporta pasākumus ar lielu skatītāju skaitu tomēr par vērtību ir uzskatāma šiem stadioniem atvēlētā vieta, kas ļaus nākotnē attīstīt nepieciešamo sporta infrastruktūru.

Pašvaldības pārziņā ir viens neliels baseins, kuru var izmantot tikai mazi bērni.

Pašvaldība uztur un attīsta āra sporta laukumus, ielu trenāžierus un skeitparkus. Pašlaik pašvaldība ir izveidojusi un uztur piecus šādus laukumus Jaunmārupē, Skultē, Tīrainē un divus – Mārupē.

Novada 7.klašu skolēnu aptauja liecina, ka bērniem novadā visvairāk pietrūkst peldbaseina.

Novada sporta infrastruktūrai ir virkne mazāka mēroga nepieciešamību, tai skaitā sporta inventāra novietne pie Mārupes sporta kompleksa.

Novadā trūkst vairāku veidu aktīvās atpūtas un sporta infrastruktūra – veloceļi, labiekārtotas

peldvietas, publiski pieejami baseini un tenisa korti, slidotavas un hokeja halles.

4.5. Sabiedriskā un privātā iniciatīva sporta un aktīvās atpūtas jomā

Mārupes novadu raksturo ļoti augsta sabiedrības, tai skaitā privāto uzņēmēju aktivitāte aktīvās atpūtas un arī sporta infrastruktūras attīstībā. Vairākas novadā esošās sabiedriskās un privātās sporta organizācijas ir ar nacionālu nozīmi, ar interesantu un notikumiem bagātu vēsturi.

Sabiedriskās organizācijas un privātie uzņēmēji savu sporta pasākumu rīkošanai var vērsties pēc atbalsta pie novada pašvaldības. Novada pašvaldība šādus iesniegumus izskata un nereti konkrētu sporta pasākumu vai citu sporta norišu rīkošanai sniedz materiālu, t.sk. finansiālu atbalstu. Šim atbalstam tiek izmantots Mārupes Sporta centram paredzētais budžets, šādi samazinot Mārupes Sporta centra budžeta izlietojuma prognozējamību.

Novada pašvaldība neapkopo informāciju par sporta organizācijām un iniciatīvām novadā. Zemāk ir sniegts ieskats par dažām novadā esošajām un plānotajām ar sportu un aktīvo atpūtu saistītām organizācijām.

Mārupes BMX klubs

Nozīmīgu lomu novada sporta dzīvē spēlē biedrība “Mārupes BMX klubs”,²⁹ kas cieši sadarbojas ar novada pašvaldību. Biedrība Tīrainē, Tīraines dārzos – 6 2012. gadā izveidojusi BMX trasī, pašlaik šeit atrodas divas trases – lielā un mazā trase. Trasē tiek organizētas sacensības un treniņi, biedrība sadarbībā ar pašvaldību organizē arī treniņus novada sporta bāzēs, nelielas BMX trases tiek veidotas arī citās novada vietās (piemēram sporta laukumā Dreimaņu ielā).

Biedrība plānot turpmāk attīstīt trases teritoriju un veidot šeit arī āra hokeja un florbola laukumu, sporta inventāra nomas punktu, skatītāju tribīnes, būvēt slēgtu angāru visas sezonas treniņiem un īstenot citas aktivitātes.

27.attēls. “BMX trase Tīrainē”

²⁹ <http://www.bmxmarupe.lv/>

28.attēls. "BMX mazā trase Tīrainē"

Mārupes auto moto klubs "Bieriņi"

Jau vairāk nekā 50 gadus Mārupes novadā darbojas motosporta organizācija, kuras nosaukums pašlaik ir "Mārupes auto moto klubs "Bieriņi"". ³⁰ Šai organizācijai ir liela nozīme Latvijas motosporta vēsturē.

Klubs turpina aktīvu darbību un netālu no Jaunmārupes uztur un attīsta motosporta trasi "Vilciņi", kurā tiek organizētas arī motosporta sacensības, tai skaitā sadarbībā ar Mārupes Sporta centru.

ACB tenisa klubs

Slēgta halle ar diviem tenisa kortiem un divi korti ārā. klubā strādā vairāki treneri, notiek nodarbības. Iespēja nodarboties ar pludmales volejbolu.

Mārupes tenisa skola

"Mārupes tenisa skola"³¹ ir Baltijā lielākais tenisa komplekss, kas uzcelts Jaunmārupē 2009. gadā. Šeit atrodas seši vaļējie un četri slēgtie tenisa korti, trenāžieru un aerobikas zāles, semināru zāle, kafejnīca. Šeit darbojas četri tenisa treneri, notiek tenisa apmācības gan bērniem gan pieaugušajiem, tiek organizētas tenisa vasaras nometnes. "Mārupes tenisa skola" organizē tenisa sacensības, tai skaitā "MTS turnīru" un citus.

Tenisa klubs "Spars"

2001.gadā dibināts tenisa klubs pie Rīgas Starptautiskās lidostas. klubā atrodas divi slēgti tenisa korti un trīs āra grunts korti. Tenisa klubā notiek nodarbības bērnu grupām, individuālas nodarbības, tiek organizēti turnīri.

Viesnīcas "SKY-HIGH" tenisa korti

Viesnīca viesiem un citiem interesentiem piedāvā vienu slēgto un divus vaļējos tenisa kortus.

³⁰ <http://www.bierini.lv/>

³¹ <http://www.marupestenisaskola.lv/>

Golfa klubs “Viesturi”

Golfa laukums “Viesturi” bija pirmais golfa laukums Latvijā, kas tika izveidots 1998. gadā. Golfa laukumā ir 9 bedrītes, platība 25 hektāri. Golfa laukumā tiek organizēta virkne turnīru.

Mārupes novada basketbola līga

2009. gadā tika reģistrēta un aktīvi darbojas sabiedriska organizācija – “Mārupes novada basketbola līga”, kuras mērķis ir veicināt novadā aktīvu dzīvesveidu, attīstot šeit basketbolu. Saskaņā ar šīs organizācijas mājas lapā³² pieejamo informāciju, tajā darbojas 10 komandas. Tiek organizēti vietēja mēroga basketbola turnīri, spēles notiek Jaunmārupes pamatskolas sporta bāzē. Savas darbības nodrošināšanai organizācija ir piesaistījusi arī ELFLA finansējumu.

“Birzuļi”

Jaunmārupē esošs zirgu stallis, kas piedāvā pajūga pakalpojumus, izbraucienus kamanās un ratos.

“Cieceri”

Vētrās esošs zirgu stallis, kas piedāvā zirgu izvietošanu pie sevis, zirgu īpašniekiem ir iespēja doties izjādēs, šeit ir pikniku vietas.

“Imakas”

Jaunmārupē esošs zirgu stallis, kurš piedāvā izjādes, jāšanas apmācības, izbraucienus kamanās.

“Lielceri”

Stallī starp Jaunmārupi un Skulti. Iejādes un konkūra treniņu vieta.

“Zirgzandales”

Kopš 2009.gada pie Vētru ciema darbojas zirgu stallis “Zirgzandales”, kas piedāvā izjādes dabā, jāšanas apmācības un citus pakalpojumus.

Z/S “Tiraines stallī”

Pierīgā, tai skaitā Mārupes novadā atrodas un aizvien lielāku popularitāti iegūst jāšanas sports un zirgkopība. Viena no atpazīstamākajām sporta organizācijām ir z/s “Tiraines stallī”.³³ Šeit atrodas zirgu stallī, izjādes laukums un manēža, tiek organizētas sacensības.

Mārupe Wake Park

Jaunmārupē, Bērziema ūdenskrātuvē atrodas veikborda parks “Mārupe Wake Park”³⁴ ar trim braukšanas trasēm. Organizācija strauji attīstās un tās mērķis ir kļūt par valsts un starptautiskā mērogā nozīmīgu veikborda centru. 2015.gada augustā šeit tika organizētas sporta sacensības.

Wakeyou veikparks (Lidostas veikparks)

Darbojas kopš 2013.gada, atrodas pie Rīgas Starptautiskās lidostas.

Ledus halle “Mārupe”

³² <http://www.mnbl.lv/>

³³ <http://www.sporthorses.lv/>

³⁴ <http://mwp.lv/>

Netālu no Mārupes vidusskolas, Kantora ielā 128 un Sniķeru ielā 18 ir uzsākta Mārupes ledus halles būvniecība, celtniecības darbus plānots pabeigt līdz 2016.gada beigām. Ledus hallē plānotas tribīnes ar 200 vietām.

Secinājumi

Mārupes novadu raksturo ļoti augsta sabiedrisko organizāciju un privātu uzņēmēju aktivitāte aktīvās atpūtas un sporta infrastruktūras attīstībā un pasākumu rīkošanā.

Novadā ir piemērota infrastruktūra un tradīcijas tādiem sporta veidiem, kā BMX, motokross, teniss, golfs, basketbols, jāšanas sports, veikbords. Novadā ir izveidota šiem sporta un aktīvās atpūtas veidiem nepieciešamā specifiskā infrastruktūra un tiek organizētas sacensības.

4.6. Sporta un aktīvās atpūtas jomas notikumi un komunikācija

Sacensības novadā

Gan pašvaldības sporta organizācijas, gan sabiedriskās organizācijas un privātie uzņēmumi novadā organizē sporta sacensības. Mārupes novada Dome organizē virkni sacensību, tai skaitā:

- Mārupes novada sporta spēles;
- Basketbola turnīrs "Marupe Cup 3x3";
- Auto orientēšanās sacensības "Iepazīsti novadu" (tiek organizētas sadarbībā ar Mārupes Uzņēmēju biedrību);
- Skriešanas sacensības "Rudens Kross Mārupē";
- Velokrosa sacensības "Lībera kauss" (tiek organizēti sadarbībā ar Mārupes novada jauniešu domi un dienas centru "Švarcenieki");

Augsta aktivitāte sporta sacensību rīkošanā ir novada sabiedriskajām organizācijām un privātajiem uzņēmumiem, tai skaitā "Mārupes BMX klubam", "Mārupes tenisa skolai", "Mārupes auto moto klubam "Bieriņi" u.c., kas skaidrojams ar to, ka šo organizāciju pārvaldījumā atrodas ērtā vietā – Pierīgā – esoša specifiskam sporta veidam piemērota infrastruktūra.

Atpazīstamākais sporta pasākums novada jauniešu starpā ir "Ghetto Games" – no 117 aptaujātajiem jauniešiem šo pasākumu minēja 11 jaunieši – 6,5% no aptaujātajiem.

Mārupes pašvaldības iesaisti privātpersonu organizētajos sabiedriski nozīmīgos pasākumos regulē Mārupes novada Domes saistošie noteikumi Nr.4/2015 "Par kārtību, kādā pašvaldība atbalsta sabiedriski nozīmīgus pasākumus Mārupes novadā". Šie noteikumi paredz, ka novads īpaši atbalsta pasākumus sporta, kultūras un izglītības jomās. Noteikumos definēti kritēriji šādu pasākumu atbalstīšanai, tai skaitā tas, ka pasākuma rīkotājam jānodrošina iecerētā pasākuma pašfinansējums vismaz 50% apmērā un pasākums notiek novada teritorijā. Kritērijiem atbilstošo pasākumu novada pašvaldība var līdzfinansēt vismaz 50% apmērā, nepārsniedzot 70 0000 eiro. Pašvaldības budžetā var paredzēt finansiālu atbalstu līdz trijiem sabiedriski nozīmīgiem pasākumiem un atbalstāmos pasākumus izvēlas, publicējot uzaicinājumus pieteikties uz šādu pasākumu rīkošanu.

Novadā notiek tādas sabiedrisko un privāto sporta organizāciju organizētas sacensības, kā:

- “Mārupes BMX kauss” – BMX sacensības;
- “Ghetto Games” – ielu sporta sacensības.
- “Retro Motokross” – vēsturisko motociklu un motokrosa sacensības;
- Zirgu jāšanas sporta sacensības “Mārupes kauss”;
- “Mārupes MTB maratons”;
- Viesturu kausa turnīri golfā;
- MTS turnīri tenisā.

Dalība sacensībās

Novada sporta komandu dalību sacensībās daļēji finansē pašvaldība un daļēji – paši sacensību dalībnieki (viņu vecāki vai aizbildņi). Pašvaldība sedz transporta izmaksas un līdzī braucošo sporta treneru komandējuma izmaksas, bet sacensību dalībnieki sedz savas uzturēšanās izmaksas.

Sabiedrības informēšana

Informācija par sporta norisēm novadā ir pieejama novada mājas lapas sadaļā “Sports”.³⁵ Šeit tiek ievietota aktuālā informācija par sporta norisēm novadā (ik mēnesi 5 – 10 ziņas), pieejama informācija par pašvaldības treneriem, par sporta infrastruktūru novadā, treniņu grafiku un pašvaldības sporta infrastruktūras noslogojumu.

Mājas lapa kopumā ir praktiska un ērti lietojama, atzinīgi vērtējama arī prakse to iekļaut kopējā novada mājas lapā nevis veidot atsevišķu mājas lapu, jo tas nodrošina augstāku lapā iekļautās informācijas reitingu interneta meklētājprogrammās (piemēram, *Google*) kā arī labāku saistītās informācijas pieejamību par Mārupes novadu.

Mājas lapā pietrūkst informācijas par novada sporta komandām, par novada sporta vēsturi, izcilākajiem sportistiem un sasniegumiem, foto galerijas. Šādas informācijas ievietošana kalpotu par papildu stimulu pašiem sportistiem un treneriem.

Ieteicams iekļaut informāciju arī par novadā esošajām sabiedriskajām un privātajām sporta un aktīvās atpūtas organizācijām, šādi atbalstot sabiedrisko un privāto sporta un aktīvās atpūtas iniciatīvu.

Informācija par sporta norisēm novadā tiek regulāri publicēta arī novada avīzē “Mārupes Vēstis”, kuru visi novada iedzīvotāji bez maksas saņem vismaz reizi mēnesī.

Secinājumi

Gan novada pašvaldība, gan sabiedriskās organizācijas un privātie uzņēmēji novadā rīko virkni sporta pasākumu.

Skolu audzēkņi kopumā par šiem pasākumiem zina maz. Populārākais aptaujā minētais pasākums ir “Ghetto Games”, kuru minējuši tikai 6,5% no aptaujātajiem audzēkņiem.

Informācija par sporta norisēm un pakalpojumiem ir pieejama novada mājas lapā un regulāri tiek publicēta novada avīzē.

Mājas lapā trūkst informācijas par novada sporta komandām, sporta vēsturi, izcilākajiem sportistiem un viņu sasniegumiem, foto galerijas, informācija par novadā esošajiem sporta un aktīvās atpūtas objektiem kuri nav pašvaldības pārziņā.

³⁵ <http://www.marupe.lv/sports/>

4.7. Sporta infrastruktūra kaimiņu pašvaldībās

Mārupes novads atrodas Pierīgā un ir Rīgas centram tuvāk novietotais novads. Novadam kaimiņos atrodas tādas pašvaldības, kā Rīga, Babītes novads un Olaines novads, tiešā tuvumā un viegli sasniedzami ir arī Jūrmala un Ķekavas novads.

Šī darba ietvaros ir analizēts sporta infrastruktūras izvietojums Mārupes novadā un tam tuvākajās pašvaldībās: Rīgas Pārdaugavas daļā, Babītes, Olaines un Ķekavas novados, Jūrmalā.

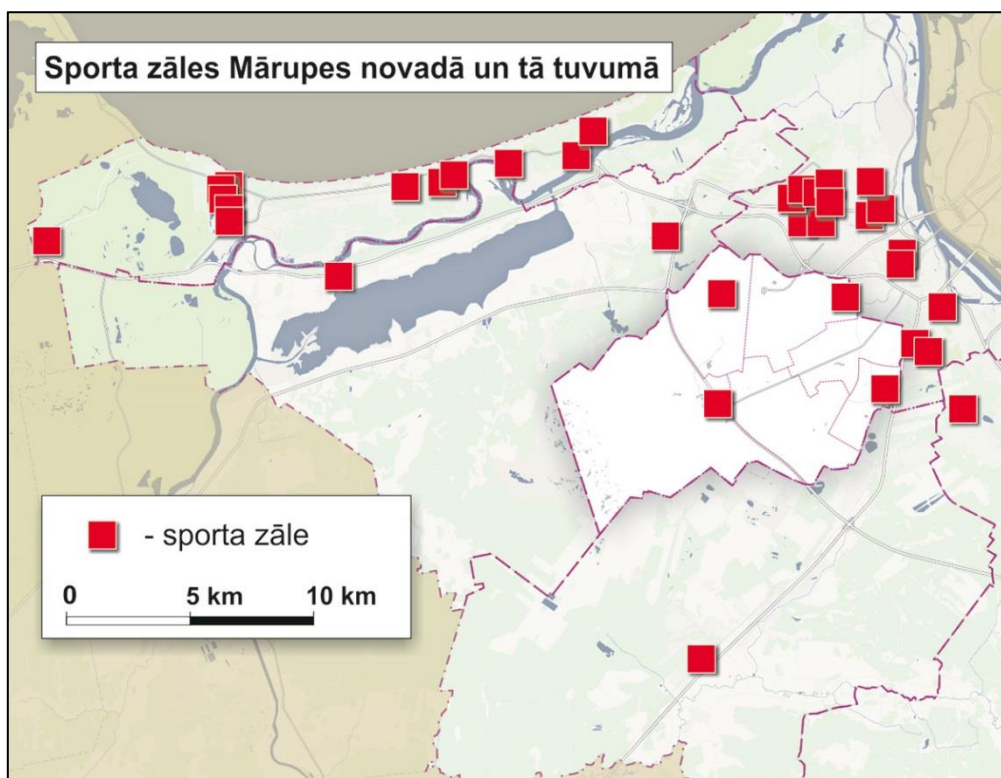

105 no 117 aptaujātajiem skolēniem ir trenējušies Mārupes novadā. 60 ir trenējušies Rīgā, bet 21 – citur.

Sporta zāles

Lai nodrošinātu izglītības likumdošanā prasīto sporta izglītības sniegšanu, vairumam izglītības iestāžu Latvijā ir sporta zāles (sk. 29.attēlu). Šīs telpas pārsvarā tiek izmantotas skolu vajadzībām, taču pēc stundām, vakaros tās nereti izmanto arī sporta treniņu vajadzībām un šādās telpās, tai skaitā Rīgas pilsētā nereti trenējas arī Mārupes novada iedzīvotāji.

29.attēls. "Sporta zāles Mārupes novadā un tā tuvumā"

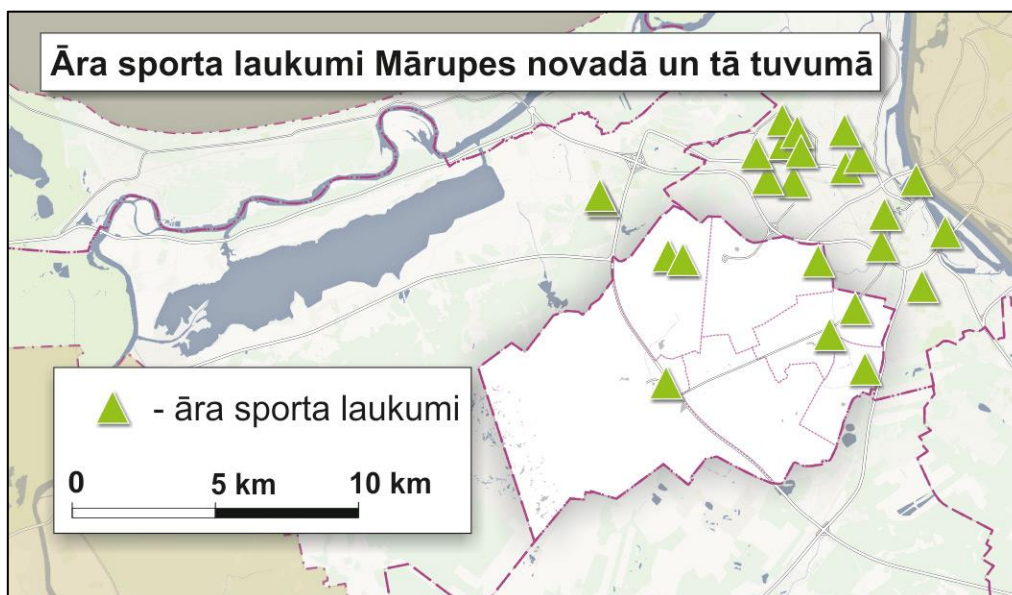

Āra sporta laukumi

Līdzīgi kā sporta zāļu gadījumā, arī vairums āra sporta laukumu atrodas pie skolām. 30.attēls ataino āra sporta laukumu atrašanās vietas Mārupes novadā un tā tiešā tuvumā, gk. Rīgas pilsētā.

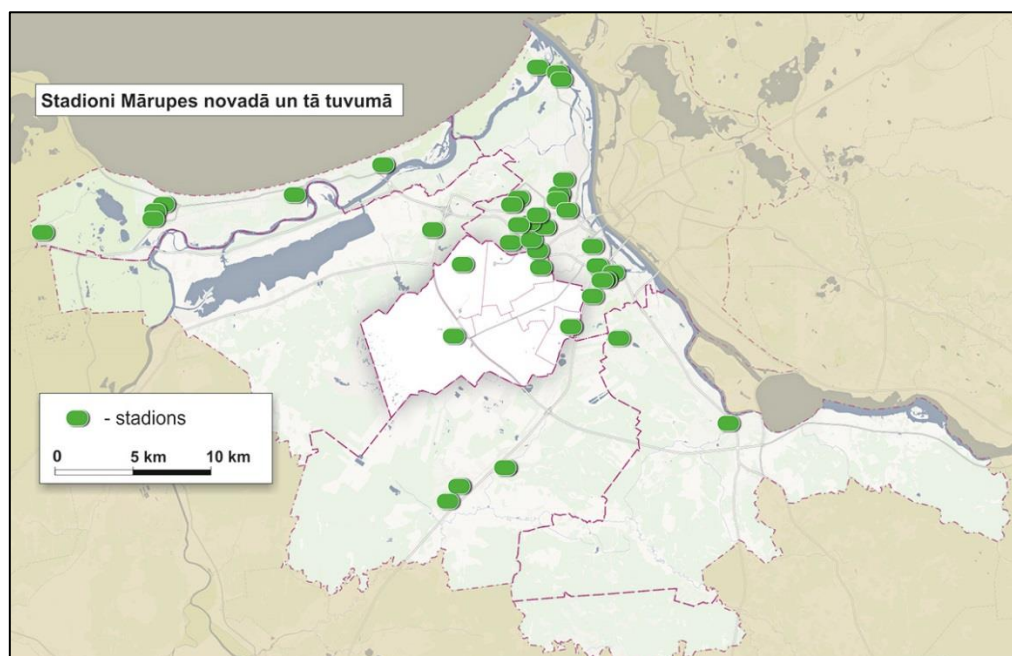
30.attēls. "Āra sporta laukumi Mārupes novadā un tā tuvumā"

Stadioni

30.attēlā ir atainoti visi stadioni, kas atrodas Mārupes novadā un tam tuvākajās pašvaldībās. Šo stadionu izmēri un aprīkojums ir dažāds, lielākā daļa no tiem nav piemēroti lieliem sporta pasākumiem ar lielu skatītāju skaitu. Pie labāk aprīkotajiem stadioniem var pieskaitīt Jūrmalas pilsētas stadionu "Sloka", Rīgā esošo stadionu "Arkādija" un Olaines stadionu. Pateicoties novadā jau esošajiem stadioniem šeit pastāv potenciāls veidot vietējas nozīmes stadions, ilgtermiņā ir iespējams attīstīt reģionālas un nacionālas nozīmes sporta notikumu vietas.

31.attēls. "Stadioni Rīgas un Pierīgas rietumu (Pārdaugavas) daļā"

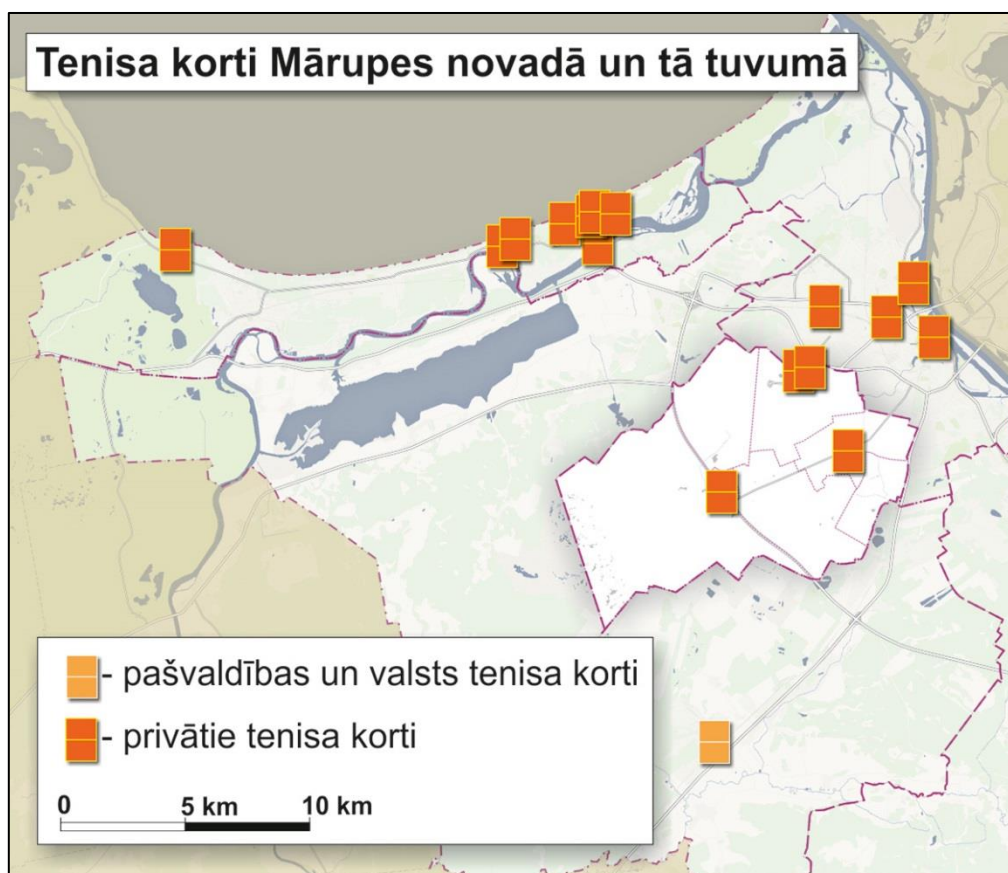

Tenisa korti

32.attēlā ir atainoti tenisa korti Mārupes novadā un tam tuvākajās pašvaldībās. Lielākā daļa no attēlā ietvertajiem tenisa kortiem ir privāti, izņemot Olaines tenisa kortus.

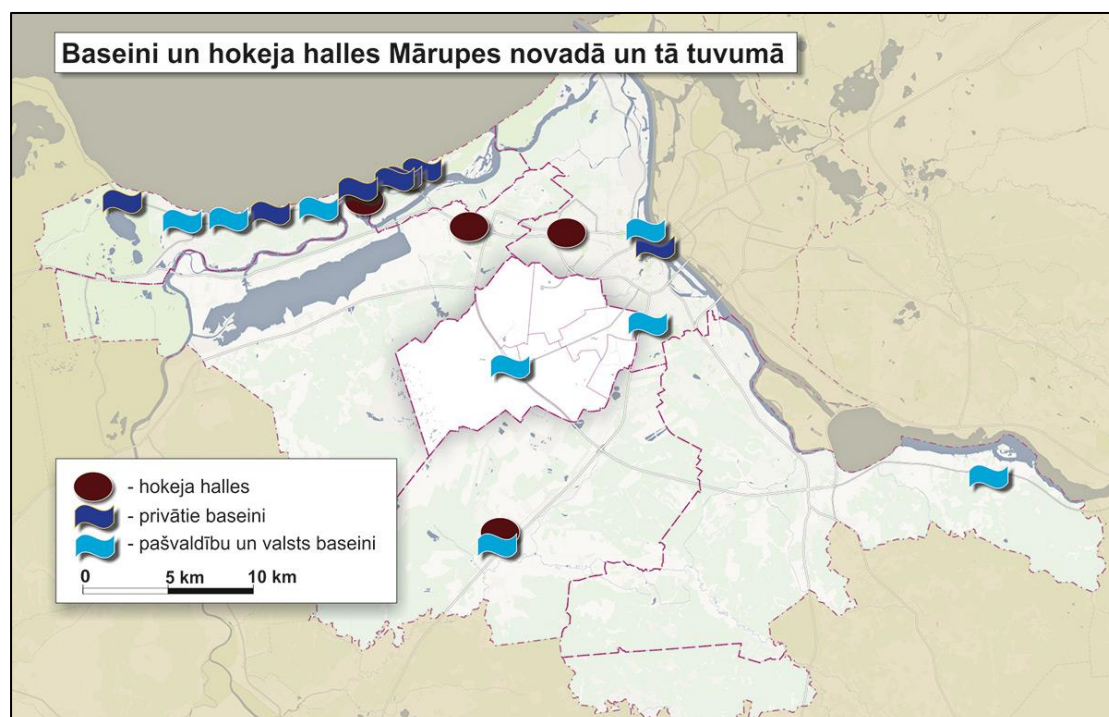
32.attēls. "Tenisa korti Mārupes novadā un tā tuvumā"

Baseini, hokeja halles un slidotavas

33.attēlā ir atainoti Mārupes novadā un tam tuvākajās pašvaldībās esošie baseini un hokeja halles.

33.attēls. "Baseini un hokeja halles Mārupes novadā un tā tuvumā"

Attēls ataino izteikto publiski pieejamo baseinu trūkumu Rīgā un Pierīgā. Ja Jūrmalā un Rīgā atrodas vairāki privāti apsaimniekoti baseini, tad publiski pieejami baseini atrodas tikai Olainē, Daugmalē, Jaunmārupē (tikai maziem bērniem), Rīgas 95.vidusskolā (Rīgas Ziepniekkalna peldbaseins) un pie vairākām Jūrmalas skolām.

Esošie baseini Rīgā un Pierīgā ir noslogoti un reģionā izteikti trūkst jaunu peldbaseinu. Jaunu baseinu būvniecība tiek plānota Jūrmalā (pie Pumpuru vidusskolas) un Ķekavā.

Baseinu nepieciešamību pamato ne tikai veselīga un sportiska dzīvesveida nepieciešamība bet arī civilās drošības apsvērumi: Latvijā ir salīdzinoši zema peldētprasme un ļoti zema peldēšanās kultūra un rezultātā mūsu valstī noslīkušo cilvēku skaits, pārrēķinot uz 1000 iedzīvotājiem, ir viens no augstākajiem pasaulē. Ik gadu Latvijā noslīkst vairāk nekā 100 cilvēku un lielākā daļa no noslīkušajiem ir bērni un jaunieši.

Hokeja halles un slidotavas atrodas Jūrmalā (Majori), Babītes novadā ("Inbox" hokeja halle), Rīgā (Volvo ledus halle) un Olainē (Olaines slidotava).

Ledus halles būvniecība notiek arī Mārupes novadā, Tēriņos (sk. 4.5. nodaļu).

Secinājumi

Tā kā Mārupes novads ir Rīgas centram tuvākais novads un novada iedzīvotājiem ir viegli pieejams plašs sporta infrastruktūras un nodarbjū klāsts Rīgā, liela daļa novada iedzīvotāju ar sportu nodarbojas Rīgā.

Tiešā Mārupes novada tuvumā, galvenokārt Rīgā, atrodas liels skaits sporta zāļu, āra sporta laukumu un stadionu.

Tiešā novada tuvumā ir vairāki labiekārtoti stadioni ar tribīnēm.

Novadā nav publiskā pārvaldījumā esošu tenisa kortu un arī tiešā Mārupes novada tuvumā šādu kortu ir ļoti maz. Tomēr gan pašā novadā, gan tā tuvumā ir privāti tenisa korti.

Ļoti izteikts ir publiskā pārvaldījumā esošu peldbaseinu trūkums ne tikai pašā Mārupes novadā bet arī kaimiņu pašvaldībās, jo īpaši Rīgā.

Peldbaseinus ir nepieciešams attīstīt ne tikai sporta un veselības veicināšanai bet arī civilās drošības nepieciešamībām, lai pēc iespējas samazinātu Latvijā noslīkušo cilvēku skaitu.

Novada tiešā tuvumā atrodas vairākas hokeja halles un slidotavas, tomēr vairāki aptaujātie 7.klašu audzēkņi uzskata, ka arī Mārupes novadā tāda būtu nepieciešama.

5.SVID analīze

5.1. Stiprās puses

- Strauji augošs iedzīvotāju skaits ar pieauguma perspektīvu arī nākotnē;
- Augsta gados jaunu iedzīvotāju proporcija salīdzinājumā ar vidējo situāciju Latvijā;
- Centralizēta sporta jomas pārvaldība, ko realizē vienota institūcija – Mārupes Sporta centrs ar savu personālu, telpām un budžetu;
- Vienota pašvaldības sporta infrastruktūras pārvaldība, t.sk. skolu sporta infrastruktūras pārvaldība un to izmantošanas plānošana;
- Vienota pašvaldības sporta pasākumu plānošana, ko veic sporta profesionāļu kolektīvs – Treneru padome;
- Strauji augošs novada budžets, kas ļauj veikt aizvien lielākus izdevumus. Arī perspektīvā tiek prognozēts finansiālo iespēju pieaugums;
- Strauji augošs budžets sporta jomai, kas ļauj attīstīt novadā aizvien jaunus sporta pakalpojumus;
- Pašvaldības algoti treneri, kuri ikdienā nodrošina kvalitatīvus un profesionāli sniegtus sporta pakalpojumus novada iedzīvotājiem;
- Pašvaldības finansēti sporta treniņi 6 – 7 sporta veidos;
- Specifisku sporta veidu (taekvondo un BMX) treniņu pieejamība;
- Pašvaldības atbalsts komandu sportam;
- Pašvaldības sporta infrastruktūras pieejamība tautas sportam;
- Kvalitatīvas, nesen būvētas sporta bāzes;
- Esoši stadioni, nav nepieciešams iegādāties nekustamo īpašumu stadionu attīstībai;
- Pieaugošs sporta aktivitātēs iesaistīto novada bērnu un jauniešu īpatsvars;
- Pašvaldība attīsta esošos un jaunus ielu sporta laukumus, skeitparku, āra treniņus;
- Ļoti augsta sabiedrisko organizāciju un privātu uzņēmēju aktivitāte aktīvās atpūtas un sporta infrastruktūras attīstībā un pasākumu rīkošanā;
- Specifiskiem sporta veidiem, tai skaitā BMX, motokrosam, tenisam, golfam, jāšanas sportam, veikbordam piemērota privātā īpašumā esoša sporta infrastruktūra, kas padara novada sporta un aktīvās atpūtas jomu daudzveidīgu;
- Mājas lapā ērti pieejama praktiskā informācija par pašvaldības atbalstītajām sporta norisēm novadā.

5.2. Vājās puses

- Konkurēt nespējīgs treneru atalgojums un nepietiekama motivācijas sistēma, kas noved pie lielām grūtībām piesaistīt un ilgstoši noturēt atbilstošas kvalifikācijas trenerus;
- Vājās treneru motivācijas sistēmas dēļ tiek kavēta kvalitatīvu un atpazīstamu sporta pasākumu attīstība, novada komandu dalība sacensībās ārpus novada;
- Nepietiekami skaidri nodalīts budžets Mārupes Sporta centra darbībai un privāto un sabiedrisko organizāciju atbalstam;
- Nepietiekami skaidri nodalīta atbildība par sporta jomas investīciju projektu attīstību un virzību;
- Sabiedriskā transporta neesamība starp novada pakalpojumu centriem (izņemot savienojumu starp Jaunmārupi un Mārupi / Tēriņiem), kas apgrūtina pārvietošanos starp novada sporta infrastruktūras objektiem;

- Lieliem sporta pasākumiem un skatītājiem nepiemēroti stadioni;
- Novadā nav visu vecumu iedzīvotājiem piemērots peldbaseins un iedzīvotāji atzīst, ka šī sporta infrastruktūras objekta viņiem pietrūkst visvairāk;
- Novadā nav veloceļu;
- Novadā nav labiekārtotu peldvietu;
- Novadā nav slidotavu;
- Novadā ir nepietiekoši daudz bērniem un jauniešiem piemērotas aktīvās atpūtas infrastruktūras, tajā skaitā šķēršļu trases;
- Maza novada iedzīvotāju – skolu jauniešu – informētība un interese par novadā notiekošajiem sporta pasākumiem;
- Neliels atbalsts tautas sportam, to atstājot iedzīvotāju pašiniciatīvai;
- Nepietiekama informācija par novada sporta vēsturi, sporta sasniegumiem, komandu sportu, trūkst foto materiāli, informācija par sabiedrisko organizāciju un privāto uzņēmēju aktivitātēm sporta un aktīvās atpūtas jomā.

5.3. Iespējas

- Mārupes Sporta centra kapacitātes palielināšana, tai skaitā attiecībā uz personāla pārvaldību, projektu ieviešanu, pasākumu organizēšanu, komunikāciju un popularizēšanu;
- Sporta un aktīvās atpūtas jomas attīstība novadā, ievērojami palielinot to iedzīvotāju daļu, kuri regulāri nodarbojas ar fiziskām aktivitātēm;
- Augošs iedzīvotāju skaits un apdzīvotības blīvums, kas padara sociāli un ekonomiski izdevīgu aizvien daudzveidīgāku pakalpojumu attīstību, tai skaitā sporta jomā;
- Augošs vispārējās izglītības iestāžu tīkls, nākotnē prognozējama jaunu skolu būvniecība, kas rada iespējas pie šīm skolām attīstīt jaunu sporta infrastruktūru un padarīt novada sporta dzīvi daudzveidīgāku;
- Sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras un pakalpojumu plānošana atbilstoši novadā esošo pakalpojumu centru un ap tiem esošo apkaimju skaitam un nepieciešamībām, šādi attīstot Mārupes novada kā pievilcīgas un pašpietiekamas dzīves vietas slavu;
- Specializētu un līdz ar to plašāka reģiona iedzīvotājiem nepieciešamu sporta pakalpojumu, tai skaitā BMX, tenisa, motosporta, jāšanas sporta u.c. sporta veidu attīstība;
- Investīciju projektu, t.sk. sporta jomā īstenošanas pilnveide novada pašvaldībā, izvērtējot iespēju veidot šim nolūkam īpašu struktūrvienību;
- Iespēja attīstīt publisko sporta infrastruktūru, kuras pietrūkst citur, šādi radot sporta bāzi reģionāla un valsts līmeņa sporta pasākumiem. Šāda infrastruktūra var būt baseins, moderns stadions, publiskā pārvaldījumā esoši tenisa korti u.c.;
- Reģionālas un nacionālas nozīmes sporta infrastruktūras un tradīciju attīstība veicinās sporta tūrisma attīstību novadā, radot jaunas darba vietas un ieņēmumus;
- Plašāka sadarbība ar sporta federācijām un klubiem, iesaistot Mārupes sporta kolektīvus valsts un starptautiskā sporta apritē un šādi veicinot sporta prestiža pieaugumu novadā.

5.4. Draudi

- Novada nespēja apmierināt strauji augošā iedzīvotāju skaita vēlmes pēc kvalitatīvas infrastruktūras, tai skaitā sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras un pakalpojumiem var likt iedzīvotājiem izvēlēties saņemt šos pakalpojumus Rīgā vai

citās pašvaldībās un veicinās Mārupes novada kā bezpersoniska “guļamrajona” slavas attīstību;

- Augstā treneru mainība zemā atalgojuma un motivācijas sistēmas trūkuma dēļ neļaus izveidoties noturīgām sporta tradīcijām;
- Finanšu ieguldījumi dārgos sporta infrastruktūras objektos, piemēram, hokeja hallē, peldbaseinā, var nesniegt sociālekonomisko atdevi, ja netiek nodrošināta pietiekama ar tiem saistītā infrastruktūra – palīgtelpas un sportistiem nepieciešamie pakalpojumi, pietiekami lielas autostāvvietas u.c.

6. Pielikumi

1. pielikums “Mārupes novada sporta un aktīvās atpūtas attīstība. Skolēnu viedoklis”

Anketēšanas mērķis: Apzināt galvenās nepieciešamības sporta attīstībai Mārupes novadā. Apkopotā informācija tiks izmantota Mārupes novada sporta un aktīvās atpūtas attīstības stratēģijas 2016. – 2020. gadam izstrādē.

Kontaktpersona: Gatis Pāvils tālr. 26340035, e-pasts gatis.pavils@nkconsulting.lv

Skola: _____

1. Uzskaite, ar kādiem sporta veidiem un cik ilgi nodarbojies pēdējo 5 gadu laikā		
Sporta veids	Treņu biežums (reizes nedēļā)	Ilgums (gadi) un vieta (Mārupe, Rīga, u.tml.)
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

2. Uzraksti galvenos iemeslus, kāpēc pārtrauci nodarboties ar kādu no sporta veidiem
-
-
-

3. Novērtē sporta nodarbības, kurās esi piedalījies/-usies pēdējā gada laikā (nodarbību laiki, nokļūšana, izmaksas, telpas, treneri, inventārs, sporta organizācija u.tml.)			
Sporta veids	Kas vislabāk patika?	Kas nepatika? Vai bija/ir kādas neērtības vai problēmas?	Ieteikumi uzlabojumiem
1.			
2.			
3.			
4.			

4. Novērtē sporta nodarbību klāstu Mārupes novadā (var atzīmēt vairākas atbildes)
☐ Piedāvājums mani apmierina
☐ Piedāvājums ir plašs, bet nokļūšana ir pārāk sarežģīta
☐ Piedāvājums ir plašs, bet izmaksas ir pārāk augstas
☐ Piedāvājums nav pietiekams

Cits: _____

5. Kādu sporta veidu Tev pietrūkst Mārupes novadā?

-
-
-

6. Uzraksti, kādus aktīvās atpūtas³⁶ iespēju veidus Tu zini Mārupes novadā?

-
-
-
-
-

7. Uzraksti, kādus aktīvās atpūtas veidus Tu vēlētos Mārupes novadā?

-
-
-

8. Lūdzu izsaki savu viedokli par Mārupes novadā organizētajiem sporta pasākumiem³⁷ (pasākumos ietvertu sporta veidu dažādība; pasākumu biežums; pasākumu kvalitāte)

Sporta pasākums	Kas vislabāk patika?	Kas nebija tik labi, kā gribētos?	Tavi ieteikumi uzlabojumiem
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

9. Ko Mārupes novada domei vajadzētu ieviest sporta un aktīvās atpūtas jomā?

10. Kādus jaunus sporta pasākumus vajadzētu organizēt Mārupes novadā?

Liels paldies par piedalīšanos aptaujā!

³⁶ Aktīvā atpūta – brīvā laika pavadīšana aktīvās (sportiskās) nodarbēs. Aktīvās atpūtas iespējas nodrošina īpaši veidota infrastruktūra, piemēram, peldbaseins, dabas takas, rotaļu laukumi u.tml.

³⁷ Sporta pasākumi – ikgadēji vai vienreizēji sporta pasākumi Mārupes novada iedzīvotājiem.

2.pielikums. “Mārupes novada sporta un aktīvās atpūtas attīstība. Sporta profesionāļu viedoklis”

Anketēšanas mērķis: Apzināt galvenās nepieciešamības sporta attīstībai Mārupes novadā. Apkopotā informācija tiks izmantota Mārupes novada sporta un aktīvās atpūtas attīstības stratēģijas 2016. – 2020. gadam izstrādē.

Kontaktpersona: Gatis Pāvils tel. 26340035, e-pasts gatis.pavils@nkconsulting.lv

Vārds, uzvārds: _____

<table border="1"> <tr> <td style="background-color: #e0e0e0;">1. Pārstāvētā sporta joma</td> </tr> <tr> <td> </td> </tr> </table> <table border="1"> <tr> <td style="background-color: #e0e0e0;">2. Iestāde /-es</td> </tr> <tr> <td> </td> </tr> </table>	1. Pārstāvētā sporta joma		2. Iestāde /-es		<table border="1"> <tr> <td style="background-color: #e0e0e0;">3. Amats</td> </tr> <tr> <td>☐ Treneris</td> </tr> <tr> <td>☐ Sporta skolotājs</td> </tr> <tr> <td>☐ Sporta iestādes vadītājs</td> </tr> <tr> <td>☐ Cits _____</td> </tr> </table>	3. Amats	☐ Treneris	☐ Sporta skolotājs	☐ Sporta iestādes vadītājs	☐ Cits _____
1. Pārstāvētā sporta joma										
2. Iestāde /-es										
3. Amats										
☐ Treneris										
☐ Sporta skolotājs										
☐ Sporta iestādes vadītājs										
☐ Cits _____										

4. – 11. jautājumā atzīmējiet, Jūsprāt, atbilstošāko vērtējumu skalā no 1 (zemākais, negatīvais vērtējums) līdz 4 (augstākais, pozitīvais vērtējums), kā arī sniedziet savu komentāru par vērtējumu!

4. Novērtējiet Jūsu sadarbību ar pašvaldību sporta jomā			
1	2	3	4
Komentārs:			

5. Novērtējiet sporta pārvaldību Mārupes novadā			
1	2	3	4
Komentārs:			

6. Novērtējiet sporta piedāvājuma daudzveidību Mārupes novadā			
1	2	3	4
Komentārs:			

7. Novērtējiet aktīvās atpūtas iespēju klāstu Mārupes novadā			
1	2	3	4
Komentārs:			

8. Novērtējiet sporta pasākumu piedāvājumu Mārupes novadā			
1	2	3	4
Komentārs:			

9. Novērtējiet Mārupes novada iedzīvotāju fizisko aktivitāti

1	2	3	4
Komentārs:			

10.	Novērtējiet sporta telpas Jūsu treniņu vajadzībām			
Tehniskais stāvoklis	1	2	3	4
Piemērotība	1	2	3	4
Noslodze	1	2	3	4
Izmaksas	1	2	3	4
Nosacījumi	1	2	3	4
Komentārs:				

11.	Novērtējiet Jūsu nodarbībām pieejamo materiāltehnisko nodrošinājumu (inventārs, formas, u.tml.)			
1	2	3	4	
Komentārs:				

Zemāk seko jautājumi Nr.12 – 16, kuros jāuzskaita Jūsaprāt trīs svarīgākās rīcības sporta attīstības veicināšanai dažādās jomās.

- Rīcības var atkārtoties.
- Centieties norādīt pēc iespējas precīzi! Atbilde „vajag vairāk naudas” maz ko līdzēs, atbilde: „vajag vairāk naudas tiesnešu algošanai” jau palīdzēs labāk, bet atbilde: „vajag izveidot atalgojuma sistēmu, kas paredz lielākas algas augstāk kvalificētiem tiesnešiem” būs vēl labāka.

12.	Trīs galvenās rīcības sporta <u>pārvaldības</u> jomā:
1.	
2.	
3.	

13.	Trīs galvenās rīcības <u>amatieru</u> sporta attīstībai Mārupes novadā:
1.	
2.	
3.	

14.	Trīs galvenās rīcības <u>profesionālā</u> sporta attīstībā Mārupes novadā:
1.	
2.	
3.	

15.	Trīs galvenās rīcības sporta <u>pasākumu un starptautiskās sadarbības</u> jomā:
-----	--

- 1.
- 2.
- 3.

16. **Trīs galvenās rīcības sporta infrastruktūras un materiāltehniskā aprīkojuma jomā:**

- 1.
- 2.
- 3.

17. **2020.gadā sasniedzamie rādītāji, kas apliecinātu, ka sporta joma veiksmīgi attīstās (vismaz trīs rādītāji, piemēram: noteikts komandu skaits valsts čempionātā, vieta starptautiskās sacensībās, amatieru skaits, finansiālais apgrozījums u.tml.):**

- 1.
- 2.
- 3.

18. **Kā Jums visvairāk pietrūkst sporta un aktīvās atpūtas jomā Mārupes novadā (vismaz trīs aspekti):**

- 1.
- 2.
- 3.

19. **Kādi sporta veidi Mārupes novadā, Jūsaprāt, būtu īpaši jāattīsta?**

- 1.
- 2.
- 3.

20. **Citas piezīmes**

Liels paldies par piedalīšanos aptaujā!